

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hétre ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hétre ..... 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
9-betűs postai sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 222.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, szeptember 20.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Lucián viszontagsága.
- Háborus készülődés.
- Virillista névjegyzék meglepetésekkel.
- Az őszi megyegyűlés.
- Az engedékeny pénzügyigazgató.
- Anyák hóhéra.
- Lánczi Ilka meghalt.
- A pápa nővérrel.
- A világszóló kiállása.
- Gyöngéd női szívek.
- Tarkaságok.
- Szelezné Ismét szabad.
- Bukás után bukás.
- A kis mártírok.
- Az aradi gyermeknapok.
- Amiről beszélnek.
- Törzs: A hétről. — A szobánk. Irta: Lengyel Géza.
- Vadász történet. Irta: Kavics.

Lucián viszontagsága.

Arad, szeptember 19

Másodszor ültek össze a pátriárka-választó szerbek Karlócán. És a második választásnál Bogdanovics Lucián, a magyar kormány jelöltje, három szavazatot kapott. Valamennyire ez is haladás az első választáshoz képest, amelynél egyetlen egy szavazat se jutott rá. De még igen messze az abszolút többségtől, amely ez alkalommal Sevic Mitrofán bácsi szerb püspöknek jutott. Annival javult a helyzete, hogy most már egygyel kevesebb volt a püspökökszáma, akik közül a szerb egyházi kongresszusnak választania lehetett, miután Zmejnovics, akit a multkor patriárkává tettek, s akinek megválasztása nem nyert megerősítést, kívül esett a szavazásból. Ha most Sevic Mitrofán pátriárkasága hasonló sorsra jutna, a legkö-

zelebbi választáson már ő se jönne számba; s ha végül Nikolics Miron, a pakráci püspököt is hasonló módon kiostálnák: a negyedik választásnál a szerbeknek szabad választásuk lenne Bogdanovics Lucián és Bogdanovics Lucián között. A dolognak azonban aligha lesz ez az útja, már azért se, mert Sevic Mitrofán közvetlen a mai választás után lemondott, s kedden újabb választó gyűlést tartanak. Az, hogy ott kísérletet tesznek-e a szerbek az egyetlen jelölttel, akit Bogdanovics Luciánon kívül választhatnak, vagy pedig beadják-e végre a derekukat, — ma még a találgatások bizonytalanságában vergődik.

A mai, második szavazás újabb bizonyossága annak, hogy aki a patriárkai székre pályázik, annak nagyon rossz ajánlólevél a kormány támogatása. Bogdanovics Lucián esetleg ép oly jó szerb, s talán különb egyházi, mint Sevic Mitrofán; mégis, az által, hogy a kormány pártfogásába jutott, s a kormány jelöltjeként szerepelt, a leggyöngébb jelöltté lett. Aki tehát komolyan aspirál erre az állásra, annak mindenek előtt be kell magát biztosítani a kormány szimpatiaja ellen.

Hanem a mai választáson már eltörpült, sötétbe jutott a választás személyi része. Mitrofán, vagy Lucián: a kedélyeket már nem ez a kérdés tette izzóvá. A választásból az a harc bontakozott ki, amelyet a szerbek vívtak a magyar kormánnyal, közöttük a radikális szerbek, akik nemrég fegyverbarátságban éltek a koalícióval. Alig volt rá eset, hogy valamely egyházi szék körül a kormány egy jelölt mellett olyan nyíltan és határozottan exponálja magát, mint azt most Bog-

danovics Luciánért tette. Wekerle, Kossuth, Günther egymásután nyilatkoztak meg, s azt is kijelentették, hogy a kormány más jelöltet, mint Bogdanovics Luciánt a koronának nem fog megerősítésre ajánlani. Ha a szerbek ezen kemény nyilatkozatok ellenére Bogdanovicsot ismét elejtették, ez újabb hadizenet a magyar kormány ellen, amelynek kétségtelenül föl kell venni az eléje dobott keztyűt.

Mi lesz ennek a kötődésnek folytatása? Ha kedden a szerbek az utolsó jelöltet, Nikolics Mironat választanák, — amit alig lehet valószínűnek tartani — bizonyos, hogy őt se fogják megerősíteni. Legalább a kormánynak nincs több oka őt a megerősítésre ajánlani, mint Zmejnovics Gavril, már azért se, mert Nikolics még Zmejnovicsnál is kevesebbet: az abszolút semmit sajátította el az állam nyelvéből. A koronának joga van a kisebbségben maradt patriárka-jelöltet is megerősíteni. A multkor ennek a jognak alapján Bogdanovicsot nem tehetette patriárkává, mert akkor egy szavazata se volt, most azonban már fölvitte háromig. Lehet, hogy kedden, ha már többséghez nem jut, ennél a háromnál magasabbra viszi s a tisztességes kisebbség alapot ad arra, hogy a megerősítés jogát használják. Ez esetben azonban a szerb egyházban folytatása lesz annak az örökös, piszkos hullámokkal is örvénylő patvarkodásnak, amely Brankovics patriárka alatt állandóvá lett s ez esetben Bogdanovicsnak se lesz kívánatos a farkasverembe ülni.

Engednie azonban a kormánynak nem lehet. Súlyos próba előtt áll a magyar kor-

A hétről.

GYERMEKNAP.

— Vers a jó gyermekeknek. —

Rontom, bontom — ej! ha mondom,
Üjjetek le szépen,
Lenke, Bence, Kati, Jani,
Mesét akartok hallani?
Üjjetek körömben.

Arany honról, tündér tórol,
Manókról regéljek,
Kacsa-lábon forgó várról,
Aranyhaju királylányról:
Mondják el sok szépet?

Edte-vedte . . . most jutott egy
Mese az eszembe,
Kati, Jani figyeljetek,
Elmondom e történetet;
— Tanulság lesz benne. —

Kócos Böske, Rongyos Pista
Szegény soron éltek,
Nem volt nekik anyuskájuk,

Se szerető apuskájuk,
Kit szerethetnének.

Kócos Böske volt a falu
Legárvább árvája,
Sohsem volt az arca mosva,
A haja meg mindég kócba, —
Csuf név ragadt rája.

A Pistának meg rongyos volt
Mindig a mentéje,
Piszkos volt a keze-lába
Hej! ritkán volt vacsorája,
S nem sokszor ebédje.

Csavarogtak, kóboroltak,
Ki nézett vón' rájuk . . .
Azok ám a legárvábbak,
Kikre sohasem vigyáznak,
S nincs jó anyuskájuk.

Egyszer aztán összeállt pár
Derék bácsi, néni,
Szeretet volt a szívükben,
Meleg jóság a lelkükben,
A szegényt segíni.

Ahány szegény gyerek volt csak
S kis szülőtlén árva,
Mindenünnen összeszedték,
Elhelyezték — úgy szerették —
A — *Gyermek ligába.*

Kócos Böske, Rongyos Pista
Ott *otthonra* lettek,
Megmosdottak hófehérre,
Volt már enni mit ebédre,
Jó gyerekek lettek.

Dolgot kaptak — dolgoztak,
Szép rendesen jártak,
Hej! de szép is, ha úgy ragyog
Arca, lelke — mint csillagok —
A fiunak, lánynak . . .

Kati, Jani, Lenke, Bence,
Vége a mesémnek.
De pár szóval még megtódom,
Csak néhány szót — rontom, bontom —
Mondanék még néktek.

— Kócos Böske s Pista óta
Nincs sok szegény gyermek,

mány tekintélye, de ha már itt van, nem térhet vissza a kudarcnak bélyegével. Még a kompromisszum, a félsiker is egyenlő lenne a megalázással, amely már nemcsak a kormány presztizsén, hanem az állam szuverenitásán ejtene csorbát.

Az már más kérdés, hogy milyen bő forrása ez a tanúságoknak, amelyeket a kormány a karlócai választásokból meríthet. Gondolkodóba eshetik azon, hogy ok-szerű-e az autonómiával bíró egyházak személyi kérdéseibe ilyen messzemenően beártania magát; eszébe veheti, hogy az ily exponálás előtt mindenestre jobb harctéri ismereteket szerezzen a hadállások felől, mint a minőkre ez alkalommal épített. Végül pedig nézze meg a jövőbe jobban azokat, akiket szövetségeseinek és hozzá ragaszkodóknak tart, nehogy a nehéz engedmények után is olyan cudarul csalódják, mint most a radikális szerbekben.

HÁBORUS KÉSZÜLŐDÉS?

Izgalom az osztrák-olasz határon. — A balatoni hadgyakorlatok következménye.

— Az Aradi Közlöny indósként —

Arad, szeptember 19

A közönség méltán csodálkozással szemlélhette a most lefolyt hadgyakorlatokat, melyek Ferenc József meg Ferenc Ferdinánd előtt most lefolytak a Balaton környékén. Nem tudták magyarázatát adni annak, miért kellett e hadgyakorlatoknak éppen a Balaton mellett végbemenni? Egy előkelő nyugalmazott vezérkari őrnagy megmagyarázza ezt. A magasállású volt katonatiszt egy hírlapíróval folytatott érdekes beszélgetésében elmondja, hogy ez a hadgyakorlat főpróbája volt annak a háborúnak, amely legközelebb Magyarország-Ausztria és Olaszország között támad.

A nagyfontosságú nyilatkozat így hangzik:

— Ahány szögből nézzük, annyi jelentő-

sége volt a nagy harci játéknak, amely minden esztendőben nyugtalanítója megannyi tábornoknak, ezredparancsnoknak. A tisztafejű, mondjuk cinikus és nem a régi történelmi és társadalmi fölfogásban nevelt embernek, pláne, ha katonaviselt, a ha gyakorlat egy semmit sem érő harcjáték, egy minden gyakorlati értéket nélkülöző nagy mozgás, amelynek a teóriákat negcsufoló és paragrafusokat kinevető mozzanatait a katonai titoktartás fűdi, vagy a katonaság komoly jelentőségében vakon hívó, elborult látókörű kékposztós férfiak vonják be a kemolyság patinájával. Valójában a hadgyakorlat a nagy semmi, amelynek teljes jelentéktelenségével nagyon is tisztában vannak azok az egyenruhás rendezők, akik a királyok szórakoztatására és a királyokban élő régi hősi és hadvezéri ambíciók kielégítésére rendezik a milliós színjátékot, amelyet évtizedes gyakorlat a szükségesség és az óriási gyakorlati jelentőség palástjába burkolt. Káromkodás és verejtékezés: ez a hadgyakorlat, de egyáltalában nem megközelítő mása egy komoly hadjáratnak. Egy ilyen hadgyakorlaton a világejrt sem az történik, amit az ellenfelek vezérei — az egy iskolában, egy levegőben, egy szellemben nevedett vezérek — akarnak, hanem a véletlen szeszélyei érvényesülnek és ezeket a szeszélyeket, véletleneket, baklövéseket préselik formába és magyarázzák ki egy-egy főherceg genialitására. A kiinduló pont és a befejező pont adott, de ami az iven belül történik, az merő véletlen, tapogatózás, jóakarát, protekció, lojalitás, mindenképpen csak tréfás elintézése egy esetleges komoly dolognak.

Nálunk most a Balaton körül és a Balatonon át voltak a hadgyakorlatok és csak a némileg hozzáértő emberek csodálkozva kérdik: miért? Mire jó az ország szívében egy se nem folyóvízű, se nem tengeri manőver, mire jó a műveleteknek eféle csoportosítása. Természetes, hogy a laikus publikum csodálkozik, de tessék csak odafigyelni az *olasz szomszédra, mily feszülten figyel ő a balatoni gyakorlatra és egyszerűen világos lesz minden.* Amit nálunk oly ártatlanul sceniroznak, az egy roppant fontos dolog, erősen izgató mellékizzel. Az amugy is felizgult, mindenféle udvarias formák által letompított *Olaszországot vadítja*, mert titkolják bár, vagy cáfolják az illetékes körök, a

mostani gyakorlatok a Garda tavon majdani lefolyó hadműveletek főpróbája akart lenni.

Néhány éve már a hadvezetőségben megfordult az irányzat: az iskolai harcjátékok nem az orosz határon játszódnak le, tiszteink nem oroszul tanulnak, hanem az egész irányzat Olaszország ellen fordul. Az olasz határ megerősítése minden gondunk, csaknem minden hadgyakorlatunk arrafelé zajlik le, *tiszteink olaszul tanulnak és diplomatáink is Olaszország felé küldik szellemes és csipős a perszüket.* Udvariasan mosolyogva farkasszemet nézünk Olaszországgal.

A laikus turista, ha Rivában vagy Torboleban jár, észreveheti, hogy ezen a tájon két dühös ellenség viv néma, de elkeseredett csatát. Katonával és kémekkel van megrakva az egész Garda-tó, mert veszélyes, szörnyen veszélyes terület. Két országban fekszik a gyönyörű víz és tulajdonképpen védtelen partok állnak egymással szemközt. Az olasz tavi hajóraj saját területéről háborítás nélkül kelhet utra és *megtámadhatja Ausztria partjait*, viszont Ausztria-Magyarország is a saját kikötőiből *egy óra alatt csaphat ki olasz vizekre és szállíthat katonaságot olasz területre.* Sulyos, nehéz pont ez a könnyen passzirozható határvonal, a partokon megerősített, de voltaképpen nyílt út: a Garda-tó. És a most lezajlott hadgyakorlatok oda tendálnak a Gardatóra és izgatják, vadítják az olasz szomszédot. Tengerésztisztek jönnek, tengerészkatonák érkeznek, csip-csup személyszállító hajókat ágyukkal alarmiroznak és begyakorolják a legénységet arra az eshetőségre, *h a Gardán keresztül hatol be az olasz.*

A képviselőház megnyitása. A képviselőház kedden délelőtt tartja első ülését. Ugyanaznap este a pártok külön értekezleteiken kijelölik a delegátusokat, akiket a szerdai ülésen fognak megválasztani. A delegációt október 5-ére hívják össze. A kormány a jövő héten több javaslatot terjeszt a Ház elé.

Tisza István zászlót bont? Fővárosi tudósítónk táviratozza: A „Nap” ma esti száma azt a még nagyon is megerősítésre váró hírt közli, hogy Tisza István gróf a választási reform tárgyalásakor zászlót bont és pártot alakít. Tisza bará-

Szép asszonyok, lányok, urak
Mint ma, ha itt a gyermek nap,
Krajcárt gyűjtögetnek.

S nem sok nekik ácsorogni,
Kérni, kabarázni,
De mennit tud tenni, jární
A Ligáért Zubor bácsi,
S derék Mulek néni.

S bizton nem az ő hibájuk,
Hogy épp amióta
A gyermek-liga működik
Biz' több a rongyos gyermek itt
Mint azelőtt vót a'.

... Kati, Bence: Kírdly bácsit
Kérjétek meg menten,
A hadát ugy ne szeresse,
Van neki itt regimentje,
Akit épp szeressen.

Kérjétek meg: nyuljon bele
Pénzes zacskójába,
Akkor nem kell kabarázni,
Milljo gyermek fog megélni,
És egy se lesz árva ...

Szilánk bácsi.

A szobánk.

Írta: Lengyel Géza.

Edes Ilikém, igazad van, láttalak én is az utca másik oldaláról és elfordítottam a fejemet, tovább-siettem. Nem akartam, hogy elkísérj, hogy feljőjj hozzám és bámulva állj meg a nyomorúságnak akkora mértéke előtt, amit egy hónapos szoba fejez ki a hónapos szoba, ahol együtt tengődik a férj, az anya és a két gyerek. Tudom, hogy ha megkapod a levelemet, sietsz hozzám. Most már nem bánom. Elmondok mindent, csak arra kérlek, hogy amikor itt leszel, ne kérdezz semmit.

Nem a gondokról akarok neked írni, nem a szükségéről, a hideg ebédekről, az adósságról. Mindezt a keserűség elviselhető. Az én külön szerencsétlenségemet, a hónapos szoba tragikumát akarom megmagyarázni. Tudom, hogy nálam szegényebbek, nyomorultabbak békében, talán boldogan élnek és ezzel szemben én nem mondom, hogy az én igényeim mellett ez az állapot a napzamosénál sokkal szomorubb. Nem. Azt értsd meg csak, hogy a parasztság-szony, aki földes szobájában neveli gyerekeit, a munkáspár, amely a külvárosi bérkaszárnyában huzódik meg, mind jobban megteremtheti a maga világát, mint én, aki zsellér vagyok az ágyban is, ahol a babával együtt alszom.

A baba még ott hever az ágyon, itt előttem a bölcsőben alszik a négyhónapos pici és a mosdó csorbá márványlapján írok neked.

Emlékszel-e, — hiszen megcsudáltad — a nagy mahagóni íróasztalra, az első lakásunkon. Én nem tudom, mire kellett, hiszen Gábor minden dolgát elvégezte a gyárban. De nagyon szép volt.

Nagyon szép volt az egész lakás. Három szoba, kettő utcai, mosdó a fürdőszobában, tapéta, fehér ajtók, az új ház festékszága. Emlékezhetsz, a boldogságomat tulságosan nagyra találtad. Nem értettél meg. Minden fiatal asszony boldog és mint új asszony, én sem voltam az átlagnál boldogabb. Engem a levegő, a magános szobák, a tágas helyiségek szabadon áramló, friss, tiszta levegője tett mámorossá.

Tudod-e, mi az, amikor a felnőt, megérett ember, tanult kenyérkereső leány, huszonek éves, a hugával egy ágyban alszik, a másik ágyban alszik a néneje és a másik huga, a diványon a kis öcsöcs? A szoba udvari és egy ablaka van? — Én tiz esztendeig aludtam benne. Most talán azért bünhődöm, mert amikor megkért Gábor, akit nagyon szerettem, ez volt az első gondolatom:

— Külön szobánk lesz. A magam ágyában fogok aludni.

Gábornak jó sora volt akkor — én legalább azt hittem, hogy háromezer forint roppant nagy évi jövedelem. A gyárban szerettem, előleget kapott, kölcsönt kapott, ebből telt ki az esküvői előkészület, butor, fehérnemű, minden. Amikor a lakást felvette, megijedtem.

— Gábor, — mondtam — minek nekünk három szoba? Maga most, legénykorában, ami-

tai már a gróf legutóbbi beszédében célzást látnak arra, hogy a volt miniszterelnök hajlandó kilépni a passzivitásból. Ezért a „Nemzeti Társaskör” vezérei október elején küldöttségileg keresik fel Tiszát, kérve, hogy álljon ismét élükre és lépjen a nyilvánosság elé. Azt remélik, hogy Tisza teljesíti kívánságukat.

Virilista névjegyzék meglepetésekkel.

Az igazoló választmány ülése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 19

Arad város igazoló választmánya ma délután *Robitsek* Ágoston dr. elnöklésével ülést tartott. Osezeállította ama törvényhatósági bizottsági tagoknak névlajstromát, akik a jövő év januárjától kezdve adócenzusok alapján, mint legtöbb adófizetők, tanácskozási és szavazati joggal bírnak a közgyűlésen. Este kilenc órakor készült el a bizottság a nehéz munkával. A névsor, melyet alább közlünk, több új nevet tartalmaz. Szembetűnő az adóalap folytonos emelkedése, ami a virilis jogu bizottsági tagok névsorán is meglátszik. Mig tavaly *Éles* Béla dr. 1390 korona adó alapján mint utolsó tag jutott be, addig jövőre *Freud* Fülöp csak 1625 korona adó mellett lett tagja a törvényhatósági bizottságnak.

A névsorban a csillaggal jelöltek adóját kétszeresen számította a bizottság.

Rendes tagok.

	Korona
*Andrényi Károly	12390.72
Neuman Dániel	12327.20
id. Neuman Adolf	12327.20
Neuman Samu	12327.20
ifj. Neuman Adolf	12327.20
Neuman Alfréd	9245.40
*Domány József	8704.80
Herman Gyula	6450.49
*Neuman Károly dr. (uj)	6163.60
*Éles Ármán	5822.80
Bing Vilmos	5150.58
*Weisz Dávid	4854.66

Gutsjahr Mihály	4844.78
*Kristyóry János	4726.22
Goldschmidt Miksa	4473.89
*Hajós Árpád	4270.70
Wittmann Károly	3598.85
Stengl Andor (uj)	3561.60
Demián Aurél dr. (uj)	3536.45
*Goldschmidt Andor	3535.76
Lengyel Manó	3267.39
*Glück Károly	3225.98
*Müller Gyula	3045.40
Weiler Rezső	3012.01
Bogdán Virgil dr.	2968.48
*Bojós István	2890.80
Dengl Rezső	2842.—
Wadowszky Gusztáv	2786.68
*Reinhart Gyula	2770.86
*Reinhart Kálmán	2770.86
*Ring Lajos	2067.10
Tedeschi Viktor	2642.80
Szalay Antal	2574.80
Vajda István	2550.12
Schwarz Adolf (uj)	2510.95
Dengl Lajos	2497.40
Pick Ernő (uj)	2485.60
*Ostenberg Tivadar	2484.—
*Müleik Lajos dr.	2475.66
Kremer József	2420.85
*Tagányi Sándor dr. (uj)	2408.06
*Lukácsy Lajos	2373.42
Lengyel Tivadar	2247.48
Soltész Ignác	2206.26
Weiss Márk	2184.60
*Reisinger Sándor	2144.32
Nesnera Aladár	2134.89
Odray Antal	2125.20
Steiner József	2048.66
Kronstein Vilmos dr.	2034.66
Kneffel Lajos	2034.68
Gál Ferenc	2022.55
*Keppich Jakab	2018.—
*Rozsnyay Kálmán	1948.—
*Rozsnyay József dr.	1918.—
*Robitsek Ágoston dr.	1897.42
Steiner Vilmos	1889.73
Szabó Albert	1880.79
*Avarffy Géza	1832.42
Bing János (uj)	1815.12
Tóth József	1797.49
Fodor Zsigmond	1792.14
Schwarz Herman (uj)	1769.05
*Opre Péter dr.	1708.—
Mairovi z Mór	1682.80
*Steiner Ferenc	1677.20
Himory László dr.	1659.05
*Vajda Zsigmond (uj)	1657.50
Kremer Alajos (uj)	1651.25
Doblaschl József	1631.04
Freud Fülöp	1625.02

Korona

	Korona
*Éles Béla dr.	1578.40
*Grossmann Jakab dr.	1559.18
*Csukor László	1551.36
Mayer Miksa	1546.40
*Nikolics Géza	1528.98
*Azary Kornél (uj)	1514.72
Farkas Sándor	1466.42
Lusztig Ármán	1461.11
Braun Gusztáv	1435.70
Marek Samu	1435.60
*Funkelstein József	1367.72
Schwarz Jenő dr.	1358.—
O avetz Miklós	1325.80
*Adler Andor	1325.10
Lux Mór (uj)	1299.80
Klein B. Vilmos (uj)	1280.10
Deutsch Fülöp (uj)	1296.—
*Fényes Dezső (uj)	1251.80
Guttman Samu (uj)	1234.46
May János	1218.80

Póttagek.

Mint a névsorból kitűnik, a következők maradtak ki a törvényhatóságból: *Éles* Béla dr., *Csukor* László, *Mayer* Miksa, *Braun* Gusztáv, *Nikolics* Géza, *Lusztig* Ármán és *Adler* Andor.

A 71. rendes virilista között van öt olyan, akiknek le kell mondani jogukról, mert választott tagjai a törvényhatóságnak a ezek helyére a póttagek lépnek a választmány által meghatározott sorrendben. *Glück* Károly, *Tedeschi* Viktor, *Ostenberg* Tivadar, *Müleik* Lajos dr. és *Nesnera* Aladár, továbbá *Hámori* László dr., aki Arad vármegye közgyűlésében foglal helyet. A lemondók helyébe: *Éles* Béla drt, *Grossmann* Jakab drt, *Csukor* Lászlót, *Mayer* Miksát, *Nikolics* Gézát és *Azary* Kornél póttagekat hívják be.

SPORT.

+ *Maione* vívóiskolája. *Maione* Vincenzo, a kiváló aradi olasz vívómester, kinek keze alatt Aradon már a sportbarátok nagy serege tanulta meg az olasz vívást, az ősszel újra megnyitja aradi vívóiskoláját. A mester vívóterme az idén a Salacz-utcai *Nagy pipa* vendéglő külön termében lesz, amely e célra átalakított és amely a vívó-órak ideje alatt kizárólag erre van fenntartva. A vívótanfolyamok október 1-én kezdődnek meg, akik előzetesen akarnak jelentkezni, *Maione* lakásán Szabadság-tér 10. sz. alatt tehetik meg.

kor kevesebb a kiadása, egy szobában lakik. Én ötödmagammal, két szobában már királynéknak érzem magamat.

Gábor kinevetett és én boldogan, csillogón vonultam be az otthonomba.

A baj akkor kezdődött, amikor jelentkezett a baba. Nehéz hónapok voltak. Beteg voltam. A gyár rosszul ment és a jutalékokat megszorították. Az uram jövedelme nagyon megcsappant.

Elköltöztünk két udvari szobába és a hurcolkodásra csaknem ráment az „uri szoba” ára. Mert a tündöklő uri szobát persze eladtuk. Én felépültem nagy nehezen, a baba megszületett és eltöltött az új boldogság. Nem is láttam Gábor homloka mögött a gondokat, csak nagy sokára. Ekkor idézéseket, végzéseket kezdte küldözni hozzánk. Megjelent a végrehajtó, halálra rémültem és sirtam, pedig vigyáznom kellett, mert már utban volt a második, a picike. A foglalásból nem lett mindjárt baj. Multak azonban a hónapok és az én szegény elgyötört testemmel még sokkal nehezebb volt a fejem. Gábor éjjelen át nem aludt. Rettenetes hajszát kezdett.

Tudod-e te, mi az, amikor a férfi rohan a világba, a szép, a büszke, a nagy, a szeretett férfi és követel és kér és megalázkodik komisz senkik előtt? Az asszony pedig nézi ezt a sorvasztó hajszát, ki eredt szemekkel, tehetetlenül és nem érti, hogy vannak emberek, akik az ő szerelmesének, a jónak, az áldottnak nem tudnak mondani, — tudod-e mi ez?

Én tudom. Mennyit zokogtam miatta. Gábor nagynehezen elért annyit, hogy a pici világra jöhetett még ott, a hol még az utolsó párna sem volt a miénk. M g gyenge, beteg voltam, már menekültünk. Könnyörgtem, hogy menjünk ki messze a gyár mögé, ahol munkások és hozzánk hasonló más, szegény emberek laknak, csak a magunk kis ketrecében maradassunk. Nem lehetett. Nem volt egy rossz faágyra, egy székre, egy szalmazsákra való. Én nem tudom, hogyan jutottunk ide. Nem mondja el őszintén Gábor. Valami váltó, valami al irás, a más adóssága, vagy talán az övé — hiszen ez mellékes.

Most meghuzódunk az „elegánsan butorított” szobában négyen. A szoba egyik ablaka a lighthofra nyílik, csak a másik az udvarra — ez a szerencsénk. Másképp ugyan ki nem adták volna nekünk, házaspárnak, két gyerekkel. A háziasszony szereti a babát, olykor főtt tésztát hoz be, azon a tányéron, a melyikből a húst ették. Gábor azt mondja, hogy csak két hónapig tart a nyomoruság. Én alszom a más ágyában — most már alszom, mert három napig a hideg rázott atóli a gondolattól, hogy ki fekhett ott én előttem.

— Otthon nem kényeztettek el annyira, mondotta szeliden Gábor egy panaszos éjszakán.

Én rémülten néztem rá és nem tudtam szólani, csak gondolkodni.

Otthon? De mikor én már elfelejtettem a

késérő otthonot, mikor már nem emlékezem reá. A leány, aki az udvari szobából eljött, meghalt. Én az asszony vagyok, aki világosságban és levegőben kezdte életét, illatozott a friss víztől, ragyogott a finom, fehér vásznak között. Én az elkényeztetett szerető vagyok, aki az uráért, parancsolójáért meghal, de beléhal abba is, hogy a szalámihéj, a kenyérdarabok, a vacsora maradékaik között keljen fel az ágyából.

... Ilikém, mielőtt belépnél a szobánkba, mindezt tudnod kell. Előszóval nem tudtam volna elmondani. Most már a pici sir, pedig nem szabad sirnia, mert a szomszéd szobában szigorlatra készül a szobaur. Isten veled llim. Itthon vagyok egész nap. És ha szeretsz, kerüld messzire a te szerencsétlen Évadat.

Vadásztörténet.

Irta: Kavics.

A nap épp akkor bujt el a Nagy-Tátra erdős ormai mögé, mikor a három vadász felért a hegyre. Lihegve a ferasztó hegymászás után, letelepedtek egy bokor tövébe a puha mohás gyepe s az öreg erdész halk, dörmögő hangon adta ki az utasításokat társainak éjszakára:

— Mindenki a helyén ül, amíg bírja a hideget tünni. Ha vad jön, vigyázva lő, egyik csőből. A másik lövést csak baj esetén használja. Fűtül, ha a helyét el akarja hagyni. Fűtülésre mind összejövünk. Semmi zaj, mert akkor nincs vad.

HANGULATOK.

Valamelyik lucskos, ködös szeptember-végi alkonyaton, — mondanom sem kell, hogy Aradon történt — valamelyik sötét és pátroléonatól szagos külvárosi kapualjban keservesen és szivertelítően sirdogált egy kis mestelen gyerek. A poronty, aki egyébként ványadt arcú volt és fáradt crescendóban emelkedett síró hangja, ijedt tekintettel nézett be a világba. Leghalványabb sejtelmén is kívül látzott lenni annak, hogy érte jön — talán márutban is — van egy jóvilás arcú kövér bácsi, vagy néni, aki deus ex machina-ként megjelenik és neve szerint köpenye alá vagy a kötőjébe szedi a porontyot, dajkája, felnevelő, a végén pedig emberi farsag belőle.

A kicsi gyerek tehát, aki mondom elhagyottan sirdogált hüvös szeptemberi estén s akinek lágy szívű papok a keresztiségben „Jótkonyság” nevet adtak, a kicsi gyerekben is megbotlott egyszer a hagyományos mentőcsolnak, a harcra bajszu bácsi, akit esztal — tisztesség ne essék szólni — Arad város társadalmá képviselt. Mert régi közmondásokból tudnivaló, hogy minden szak megtalálja a maga foltját, az árva nevelője, az elhagyott védelmezőjét.

Társadalom bácsi, vagy néni — ahogy jobban tetszik — hát rántott egyet a válián és imígy elmélkedett: „Ejha kicsikém, hát elhagyottak vagyunk és gyámoltalanok?” Sebaj! míg engem látsz, ne félj! Én istápollak, én felnevellek.

Sok utáni járást fog ugyan igényelni és sok-sok áldozatkésztséget, tán egy szent napon előttem fogsz állni, amint a költő mondja testben és lélekben kifejlődve, emberré cseperedve és akkor büszke leszek rád és büszke leszek magamra, mert az én művem, az én nagy, szent, magasztos művem, díksértésék érte az én nevem.

A szent nap pedig én az ur Jézus egyik kivételes esztendőjében, mezeibeli püspök járás idején, elérkezett, amikor a város asz-

szonynépe Penelope szorgalmával munkálkodik az elhagyottak érdekében, ez a nap, amikor Jótkonyság, ez az immáron nagyon is számottevő lelene megjelenik a világ színe előtt, jön, lát és győz, mint ama bizonyos és tragikus sorsu római imperátor.

Méla tekintetű és morcos pofácskájú apróságok ti, akik ennivaló buszósággal majszoljátok a kenyert, amit jóltevő emberi gondoskodás nyomott piszkos kis muncsallatokba fogtok. — egyszer, valamelyik áhítatos multbanéz napon rá gondolt, hogy a ti jóvolto- tokért egész városok mozdultak meg, hogy megmozogtak a szívek, a kezek és reflex mozgást végeztek a — zsebig?

Az életnek megvannak a maga titkos, eldugott, a napról ritkán látogatott utcái, ahová ámulva zökkenünk be, mint a kátyuba került szekér és nem tudjuk, hogyan jutunk oda. Bennünket csillagfényrel vezetnek utainkon az emberek jóságába, önerejünkbe és az átöröklött tiszta hajlandóságainkba vetett hit és mindezeket keresztül egyszerre csak, hepp, benne vagyunk a zsákutcában. Belejutok én és belkerülisz te és utvezetői legtöbbszőr legszentebb és ideális érzelmeid szolgálnak.

A szerelem, mint nagy tragédiák előidézője nem először szerepel. Oh, túl gyakran akadnak oktondi emberek, mint ennek a Glógovácson lejátszódott szerelmi drámának szereplői, akik meghalnak énszínűkből, mert szerelmükre nem kedveztek a körülmények, az idő, esetleg a szülők akarata. Ez már mint filiológiai studium nem érdekel bennünket, csak mint riport markol bele az idegekbe, mint ahogy belemarkol a maga groteskségével és főkezéggével a beteg-ápoló apácának és társainak kisdíj játéka.

Úristen, de furcsa kis szöktetés lehetett ez. Furcsa, fonák, minden neveltségessége meileit is szomorú és voltaképpen nem tudja az ember, hogy sajnálja, vagy örüljön neki, amiért, hogy visszakerült újra az apáca a nagy házba, ahol testi nyavalyától gyötört emberek fekszenek kórház ágyon s nem is sejtik, hogy az a mélabuz és komoly szótlan-sága nővér, aki nap nap után tesz-vesz

körülfőtül, voltaképpen elszánt rebellis; a lelke mélyén forró vágy lakik az igazi, emberi élet után. Az élet után, melyet a maga elzárkózottságában virágosnak hisz, csillogónak és élet adónak, amely pedig szürke, lucskos, szomorú és ködös, mint egy novembervi esős délután.

Obláth Mariska.

Lánczi Ilka meghalt.

A magyar színészet gyásza.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 19

Egy szép művészi pályának vége szakadt s egy harmonikus élettel kevesebb van; az előadásnak vége, a függöny lezárta: Lánczi Ilka, a budapesti Nemzeti Színház művésznője nincs többé.

Ma délelőtt tíz óra tájban hunyta le örök álomra a szemét Budapesten, Baross utca 9. számú házban lévő lakásán. Halálát hosszabb ideig tartó betegség előzte meg. Az orvosok szivburoklobot diagnosztizáltak, mely betegségből ritkán gyógyulnak a betegek. Amit az orvosi tudomány, a hű és odaadó ápolás megtehetett, az mind megtörtént Lánczi Ilka megmentésére. Mind hiábavaló volt. A betegség rohamosan haladt; tegnap az orvosok már minden reményről lemondtak s az aranyhaju, csongó hargu, bájos művésznő ma már holt.

Egész élete a szép harmóniának csak oly kifejezője volt, mint művésze. Magánéletét a szeretetnek, a gyöngéd hitvesi és anyai érzelmeknek áldozta és imádatlalt csüngött a művészetben, mely élető eleme, vigasza és gyönyörűsége volt.

Nem volt ugyan törvényes hitvese gróf Keglevich Istvánnak, aki tragikus módon, párvialdában esett el, de szíve és lelke szerint az volt. Minden barátja és ismerőse, aki tudott róla, vagy ismerte, tudta, hogy ez a házasság legalább oly szent és tiszta volt, mint olyan, amelyet anyakönyvvezető előtt kötnek, vagy amelyet pap áld meg. Ha van erény a házasságban és a szerelemben, úgy ezt az erényt Lánczi Ilka a szó nemes értelmében képviselte.

Társai, a fiatal erdőlegény s az alföldi vendégvadász, némi szorongások közt, de azért helyben hagyó fejbőlintásokkal hallgatták a tanítást.

A felső-turcseki szegény lakosság zabföldcskéi sárgállottak a hullámos hegyhátakon, körülvéve itt-ott szálerdővel, majd növényfényvesek járhatlan bozótjaival. Vaddisznó és medve dézsmálta éjjelenként az amugy is silány termést, mely a hideg klímájú hegyhátakon csak kényszeredetten tenyészett a kövecses talajban. A medve ellen különös stratagémát spekulált ki az öreg erdész. Rákötözött egy egycsövű régi fegyvert, hatalmasan megtöltve, egy bokorra, úgy, hogy a löveg, mely egy jó marék vagdalt ólomból állt, épp a medvejárta zab felszínén söpörjön végig. Ha a vad megérinti a felhuzott ravaszhoz erősített hosszú zsinetet, mely a zab közt nyult végig, valószínű, hogy meglövi automaticé maga magát.

Evvel elkészülvén, a vadászok leshelyeit jelölte ki az öreg, más-más zabtáblánál. Két társa ugyan nagy hajlandóságot mutatott arra, hogy együtt maradjanak, de az öreg nem engedett. Elhelyezkedett ki-ki kijelölt helyén, egymástól 4-500 lépésnyi távolságban.

Beállt az est. Fényesen ragyogtak a csillagok milliárdjai, de azért a hegyen elég sötét volt; a rengeteg elfogta a halvány csillagfényt is, csak az érfélben levő zabtáblák sárgáltak halványan, tarkázva sötét sziklatömbökkel.

Vegyes érzelmek közt szorongott egy tábla szélén, a sötét bekor árnyában az alföldi vadász. Halgatta az erdő méla susogását, a tücskök ciripelését, az éji bogarak zugását. Fázosan

huzódott bekecsébe, midőn a hüvös hegyi szellő végigsuhan a tájon s keze idegesen szorongatta a térdére fektetett express-fegyvert. Néha egy-egy őz csörtetett végig a közeli erdő száraz galyain, majdelhalt a zörgés, ha puha talajra vagy gyepre ért a vad. Kisérteties sikongással suhantak el az éji baglyok, minek hallatára halkán, félőken csipogtak össze feje felett a bokorban a kis madárkák. Mit ér a jó feyver, gondolta, ha nem lát az ember löni! Próbálkozott célozni egyik-másik feketeségre s lassankint visszatért önbizalma és hidegvére. Még is csak nagy ur a puska. Löni meg tud, hála Istennek.

Néha úgy tetszett neki, mintha egyik fekete folt megmozdulna a zaban. Nézi, nézi, de látja, hogy csalódott. Kő az mind Most gyanus zaj üti meg a füleit. Mintha valaki összemarkolna egy marék zabot s a s emeket onnan lehuzná róluk. Utána mindjárt hatalmas csamesogás hallik. Itt a disznó! De hol? Nem látja. Idegesen forgatja fejét jobbra-balra, sehol sem mozog semmi, de a zaj meg közeledik.

Vége a hajlatból egy nagy fekete tömeg nyomakodik felfelé. No, ez lesz az! Céloz rá, nem találja a célpontot. A disznó mindig közelebb jön, nyugodt n csemegézve. Feltartja a csövet az ég felé, megvan a célpont. Vigyázva, csak vigyázva, — jut eszébe az öreg erdész intése. Leviszi a csövet a mozgó feketeség irányába. Most rajta van. Lesz, ahogy lesz, mindegy, — gondolja s megnyomja a ravaszt.

Vörös láng villan át a közeli fák sötét lombjain, a hatalmas dörgést százszorosan visszhangozzák erdők, hegyek. Döng a hegy a rohanó vad lábai alatt. Talpra ugorva, fegyve-

rét készen tartva várja, mi lesz. Mire a visszhang elült, csend lett a tájon. A disznó elfutott, úgy látszik. Élesen hasítja át a levegőt a hívó fütty. Pár perc s ott van a két vadásztárs.

— No, mi volt az? — kérdi az erdész.

— Disznóra löttem, de nem tudom, hova lett.

— Itt van valahol, mert másképp hallanánk a futását.

— El? — kérdi szorongva tekintgetve szét.

— Fenét él; ha élne, már itt lenne közöttünk. Itt lesz valahol, keressük.

Kötől kőhöz mennek, egyszer e csak nagyot sikolt az erdőlegény.

— Itt van, megvan, — s akkorát ugrik hátra, hogy majd hanyatt esik.

Csakugyan ott fekiúdt, de már dögvölve. Gyufávak nézegetik. Hatalmas állat, ritka nagy vedkan. Hosszu agyarái fehéren villognak elő a sötét szőrből s kimeredt szemekre borzalom nézni.

— Hideg van, gyerünk, rakjunk tüzet, — indítványozza a szerencsés vadász.

— Jó, csak a beleit dobom ki ennek, hogy ne büzsítse be a husát. Világítsatok gyufával. A két társ világít, az öreg löttye fel a disznót.

Hirtelen villámszerű fény lobban fel, utána hatalmas dördülés rázza meg a vidéket.

— Jesszus, komt a' Bär! — kiált a morva erdőlegény, a gyufát elejtve. Az öreg kezéből is kiesik a kés. Valami hörgő, elhaló morgás hallik, mire a hideg borzong végig mindnyájunk hátán. A gyufától elvakult szemmel, hi-

Csak külső akadályok miatt nem kelhetett egybe törvényesen a gróffal. A szív és a természet törvényei szerint hívese volt.

A művészete is makulátlanul tiszta volt. Az aradi színház tagja volt eleintén. Innen került a Nemzeti Színházhoz. Ező műintézetünk színpadán csakhamar hírnevet szerzett. Majd a Vígsházhoz szerződött, mely színhásnak közel négy évig tagja volt. Azután ismét visszakértült a Nemzeti Színházhoz s most bekövetkezett haláláig a színház költelékében maradt.

Pályatársai nagy szeretettel viselkedtek iránta. Egyike volt azoknak a művésznőknek, akiknek sem a színházon belül, sem azon kívül ellensége nem volt.

Igazi neve Preger Ilka volt. A Lúcsi nevet csak fölvette és igazi nevét csak kevesen tudták. A művésznő a nyarat Ríkón töltötte. Ott támadta meg a betegség, melyből többé nem épült föl. Két gyermeke gyászolja, egy fiú és egy leány. Temetése dolgában még nem történt intézkedés. Valószínűleg a Nemzeti Színház előcsarnokában állítják föl ravatalát s onnan fogják temetni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A cowboyok királya. Az amerikai őserdők szíjjal lakóit, a nomád életet kedvelő cowboyokat az egész világ csodálata vassi körül. Különösen azóta, mióta egyik társuk, Roosevelt az északamerikai köztársaság elnöke lett. A nagy elnök még most is minden évben felkeresi régi cowboy pajtásait és napokig vendügi. Ezeknek az érdekes embereknek életéből mutat be az *Urdnia* színház új műsora megkapó szép jeleneteket. Bravuros lovaglásokat, életveszélyes kalandokat látunk és szinte irigységgel gondolunk arra a fenséges szabad életre, amit az amerikai cowboyok élnek. Az új műsor, mely vasárnap kerül bemutatásra, válogatott érdekességek gyűjteménye. Nagy tetszésre számíthat a *Meliszto* varázslásai című színes látványosság, mely valószínűleg ördögi ügyességgel van összeállítva.

degtől és félelemtől vacogó foggal állnak ott, végtelen hosszúnak tetsző ideig, mozdulatlanul.

Sehol semmi, csend lett a tájon. Csak a szél zug a fák közt. Végre elindulnak végtelen lassúsággal, az erdő felé. Csak akkor jön meg a szavuk, mikor a lobogó tűz mellett a konyakos üveget vallatják, kézzől-kézre adva.

— Hát csak megijedtünk, öreg, mi?

— Én, én? — méltatlankodik az öreg, — én soha sem ijedek meg.

— De hát mi történt tulajdonképen?

— Elsütötte a medve a felállított fegyvert és vagy megdöglött, vagy elfutott.

Virradatok megnézték a színhelyet. Nem volt ott a medve, még csak a nyoma sem, tehát nem is járt ott. Bizonyosan valami kőborgó nyul ért a fegyver zsinegéhez.

— No, barátom, csütörtököt mondott a furtangos stratagéma, nem lett medve. Én legalább lőttem egy disznót.

— Van is vele mit dicsekedni, — szolt az öreg fitymálól — hisz nem is volt szabályszerű a lövés. Egy arasszal előbbre kellett volna célozni. Nem ér az így semmit! Csak véletlen.

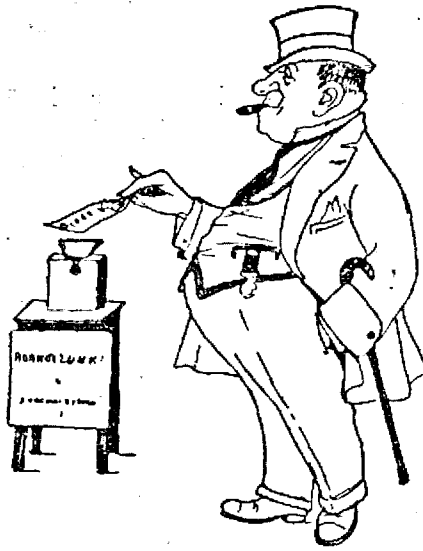
— Födolog, hogy elesett a disznó, — szolt elégedetten a kigunyolt. De ha nincs medve, hát mi morgott a lövés után?

— A disznó felvágott zsigereiben a vér! Tudtam én azt, észrevettem rögtön.

— Tudom, hogy észrevetted, azért füleltél te is velünk annyi ideig.

Mire a felkelő nap arany sugarai beragyogják a harmattól csillogó leveleket, a vadászok elégedett évődés közt ballagnak le a hegyről, hogy kocsit küldjenek a zsákmányért.

A gyermeknap alakjai.

I. A parvenü, aki a legnagyobb nyilbáncosságot előtt dobja be a száz koronát.

A PÁPA NŐVÉREI.

Az „Aradi Közlöny“ nek írta:

BALLA IGNÁC.

Holnap, vasárnap délelőtt az aradi minoriták templomában ünnepélyes istentisztelet lesz X. Pius pápa áldozári papságának ötvenedik évfordulója alkalmából. A közfigyelem tehát megint odairányul Róma felé és ezrek mezezek fognak újból ájtatos hangulatban arra a magányos, erőteljes aggastyánra gondolni, aki ott él önkéntes fogságban a Vatikán ódon, hatalmas falai között. A világ nincs elzárva tőle, de ő el van zárva a világtól. A Vatikán misztikus házi törvényei még azt sem engedik meg neki, hogy saját nővérei ott éljenek vele egy földalatt és a pápa, a lelkek korlátlan ura, kénytelen engedelmeskedni e tilalomnak.

De ha már nővérei nem lehetnek közvetlen közelében, hát közel hozta őket magához, annyira, amennyire lehet. A Vatikán közvetlen tőszomszédságában, a gyönyörű Bernini-kolonád mellett, a Szent-Péter-tér előterén, a *Piazza di Rusticucci* lakást bérelt számukra és amikor csak ideje — meg a Vatikán törvényei — megengedik, magához kéri két nővérét, Annát és Máriát. Szomorú fogságát ők teszik kellemesebbé és — elviselhetőbbé. Mert ő, a nagy egyházfejedelem, szintén csak szükségét érzi annak, hogy szívét, amelyet annyi csapás ért már, a fájdalommal ellen körülbástyázza a testvéri szeretettel.

Öregecske, egyszerű két nő Anna és Mária, a pápa két nővére. A rossz nyelvek szerint — még írni-olvasni is alig tudnak. Ha az ember az utcán találkozna velük, bizony nem nézné másnak őket, mint olasz sajtkereskedők, legjobb esetben pedig olasz borügynökök feleségének. Rómában nem is hívják őket másként, mint két — *contadina*! Két — mondjuk enyhébben — polgárnő. Egyszerű fekete ruhában járnak és nincs rajtuk sem bennük semmi hivalkodás. Egyszerűek, mintha — nem is a királyok urának, Jézus földi helytartójának, a pápának nővérei volnának.

A *Piazza Rusticucci* 10. számú öreg, kopottas házában laknak. Ott is a — harmadik emeleten. A házban

szenképeket és olvasókat áruló üzletek, a lépcsőházban pedig — papok. Valóságos bucsujárást visznek végbe náluk és vendégeik jóformán kizárólag a klérusból kerülnek ki.

Amikor legutóbb Rómában jártam, az ujságíró kíváncsisága felvitt hozzájuk.

Fiatol olasz szobalány nyitott ajtót.

— A pápa nővéreivel szeretnék beszélni, — mondtam.

— Kérem, csak tessék befáradni!

— invitált beljebb a szobalány és bevezetett egy pompázó szalonba, majd hirtelen eltűnt.

Én körülnéztem. Két ablakos szoba volt ez a szalon, tipikus olasz berendezéssel. A falmentén hatalmas nyitott kandalló, amelyben sohasem fűtenek. Rajta óriási, antik lábas óra, gyönyörű művészi kivitelben. Az egyik ablak előtt kerek asztalka, amelyen nagy üvegburával leboritva, filigrán művü góthikus miniatűr-kápolna oltárdísz állott. Az asztalon képek, a falakon képek. És a legtöbbször a pápát ábrázolja. Ott van egy, amelyik a pápát még mint fiatal *riesei* káplánt mutatja be, egy másik, amely bibor színeivel élénken kiválik a fal többi képei közül, mint a velencei biboros patriárkát örökíti meg.

Az ajtó nyitott és belépett rajta egy alacsony, kissé zömök, fehér-haju nő.

— *Scusi* — kezdi a szavait. —

Bocsánat, hogy megvárattam. De Mária nővérem most nincs itthon és bizony nekem sok dolgom van a háztartás körül.

Elmondtam, hogy miért jöttem, amire elégedett mosolygással mondta:

— O, igen, már volt nálunk igen sok ujságíró. Francia, angol, amerikai. Pedig mi igazán olyan jelentéktelen személyek vagyunk.

A pápáról kérdezősködtem:

— O — később is mindig csak így beszélt róla, hogy: O — most hála az Urnak, jól érzi magát. Pedig mennyi a dolga, Istenem, mennyi a dolga! És ami legjobban megviseli, az a sok audiencia! Van olyan nap, hogy néha öt-hat is. Emiatt azután bennünket is ritkán fogadhat. Olykor egy hét is eltelik, amíg bejutunk hozzá. De a vasárnapot mindig velünk tölti. Ilyenkor együtt vagyunk a miséjén, amelyet magánkápolnában ő maga tart, együtt sétálunk a Vatikán óriási kertjében és együtt — ebédelünk is.

— És az étvágya? A riasztó hírek?

— O, semmi baj. Hála az Égnek, jó étvágya van *Neki*. És a szakácsa, akit Velencéből hozott magával, az orvosánál is féltékenyebben vigyáz az egészségére.

E pillanatban kocsidübörgés hallatszott. Kinézett az ablakon. Oblös bibernoki batár állott meg a kapu előtt és ő zavartan, mentegetőzve fordult hozzám:

— Bocsásson meg, de Tripeppi biboros jön hozzám! — és felállott.

Kezet nyujtott és én távoztam.

Pedig ha Tripeppi kardinális csak pár pillanattal jön később — talán még azt is sikerül megtudnom, hogy... mi a pápa kedvenc étele!

Az őszi megyegyűlés.

Az állandó választmány ülése. — Arad megye szeptemberi közgyűlése. — A tárgysorozat érdekesebb pontjai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 9

Szeptember huszonekettedikén, kedden délelőtt tartja Aradvármegye törvényhatósági bizottsága rendes őszi közgyűlést. Az utolsó, juliusi megyegyűlés óta sok érdekes ügy halmozódott fel és vár elintézésre. Ezekről az ügyekről, melyek felől több mint háromszáz pontból álló tárgysorozatban tájékoztatja a közönséget a vármegye alispánja, ma délelőtt tanácskozott a vármegye állandó választmánya *Károlyi Gyula* gróf főispán elnöke alatt. Az állandó választmány ma nem tárgyalta le az összes pontokat, ezért ülését hétfőn folytatni fogja.

Az őszi megyegyűlés elé kerülő érdekesebb ügyekről és az állandó választmány javaslatairól itt következik tudósításunk:

(Költségvetés, kinevezések, átíratok)

Az alispáni és számonkérőszéki jelentés után a közgyűlés első tárgya a vármegye 1909. évi háztartási költségvetésének megállapítása lesz. A gyámpénztári hiányok fedezetére már megajánlott 2%-os megyei pótdadón kívül az 1909. évre 1 és fél %-os törvényhatósági pótdadót hoznak javaslatba.

A közgyűlésen olvassák fel a belügyminiszter leiratát, mellyel az adófelszámolási bizottság elnökévé *Nachtnöbel* Ödön kir. tanácsost és *Szathmáry Gyula* kir. tanácsost nevezi ki.

Aradváros átírt a megye közönségéhez, hogy az Aradon felállítandó *tanoncotthon* céljára adakozzék. Az állandó választmány mai határozata értelmében azt a javaslatot terjeszti a közgyűlés elé, hogy sajnálattal bár, de jelentse ki, hogy anyagi erő hiányában, *nem támogatja a tanoncotthont*.

Ugyancsak az állandó választmány mai ülése jelölte ki azokat a pénzintézeteket, amelyeknél a vármegyei köz- és árvapénzeket helyezik el. Az állandó választmány az Aradi első, Arad-Csanádi, Arad megyei és a Viktória takarékpénztárokon kívül, amelyekben eddig elhelyezve voltak a megyei pénzek, a *Polgári takarékpénztárt* is javaslatba hozza.

(Egy jegyzőválasztás megsemmisítése)

Csernovics Simánd község a múlt esztendőben választotta meg jegyzőjéül *Niederhauser Rezsőt*. A választás nagyon küzdelemes volt és az eredménybe *Niederhauser* ellenfelei nem nyugodtak bele, hanem *Marsieu Jusztin* ügyvéd útján *megfelelőbbet a választást*. A felebbezés szerint *Niederhauser*, hogy ellenjelöltjét, *Mészáros Pált* legyőzze, *vesztegetett a választók között*: így többek közt *Necsei Gábornak* 2000 koronát ígért, ha ő és barátjai rá szavaznak. A felebbezés szerint ezenkívül *Kecskés Mihály* és dr. *Lust* orvos osztogattak pénzt a választás előtt.

A megyegyűlés a jegyzőválasztás ügyében elrendelte a vizsgálatot, amely azonban a vesztegetésre nézve konkrét adatokat nem derített ki. *Kereszties Gyula* dr. megyei főügyész ezért az állandó választmány mai ülésén azt véleményezte, hogy a választás megsemmisítésének szoros jogi szempontból nincs helye. Ezzel szemben több felszólaló azon véleményének adott kifejezést, hogy bár kézzelfoghatólag a vesztegetést bizonyítani nem lehetett, az a községben mégis szóbeszéd tárgya és ezért erkölcsi szem-

pontból helyes volna a választás megsemmisítése. A választmány erre el is határozta, hogy a közgyűlésnek a *simándi jegyzőválasztás megsemmisítését* javasolja.

Megemlítjük végül, hogy a keddi közgyűlés elé kerül *Abonyi Henrik* dr. világosi és dr. *Weisz Ármán* dr. nagyhalomgyi járási orvosok kérvénye nyugdíjaztatásuk iránt.

A gyermeknap alakjai.

II. Aki nadrággombbal jótékonykodik.

Amiről beszélnek.

*

A karikagyűrű.

A karikagyűrűről, férj után vágyódó leányok, özvül aggazúrek elérhelennék látszó vágyáról szól ez a történet. A kicsi sárga karikáról, amely gyakran egy fojtogatja a csapadár férfiakat, mintha valami vasgyűrű szorítaná a torokukat.

Kicsi karikagyűrűre vágyakozott egy aradi, nem szép, nem is éppen fiatal, de nagyon intelligens hivatalnok. Az illető két hét szabadságot kapott és a divathoz híven ezt az időt Olaszországban akarta eltölteni. A nő úgy gondolkodott, kellemetlen lehet egy leánynak egyedül utazni, pláne ha észreveszik róla, hogy leány.

Ezt természetesen könnyen fölfedezik az uton a fürkésző férfi szemek. Legelőször a kicsi kacsót nézik és ha nem látnak ott karikagyűrűt, azonnal tudják: „no ez még leány”. És ennek esetleg kellemetlen következményei lehetnek, mert tudvalévően a férfiak merészebbek a leányokkal szemben.

Ezt jól tudta az utrakézüző leány is és gondoskodott róla, hogy asszony látszata legyen. Megkérte egyik barátját, aki már bevattak a házasság misztériumába, hogy adja kölcsön neki két hétre — a jegygyűrűjét.

— Azt nem tehetem, szívem, — mondta az urinó, — hanem szerzek neked egy karikagyűrűt.

Es szavának állott. Egyik ékszeres boltban két hétre két koronáért kölcsönkért egy csinos karikagyűrűt és átadta hivatalnok barátjának. A leány tegnap indult utnak a rejtelmes Olaszország felé karikagyűrűvel az útján. A barátó most kíváncsian várja a gyűrű hatását. Neki ugyanis az a nézete, hogy a karikagyűrű látszata nagyobb bátorságra serkent az uton a férfiakat. Eppen ezért az a reménye, hogy a leánynak mire hazajön nem kell többet levetni a karikagyűrűt. Hízen elvégre nemcsak Magyarországon, de a külföldön is lehet karikagyűrűt szerezni — karikagyűrűvel.

TANÜGY.

(—) Uj tanár a felső kereskedelmi iskolában. Az aradi felső kereskedelmi iskolában ma tanárválasztás volt. A felügyelő-bizottság *Török Jóssefet* választotta meg.

A kis martirok.

Aradi iskolagyerekek veszedelme. — Kiutasítás előadás közben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 19.

Irtunk már arról, hogy az elemi iskolákban mennyi bajt okozott az ugynevezett körreteknek az életbe léptetése. Eddig a tanügyi hatóság ahhoz ragaszkodott, hogy a gyerek abba az iskolába járjon, amelyik iskolakörzetbe beosztották a szülei lakásának megfelelően. Például, ha valamelyik gyerek a Sina utcában lakott, akkor azt a Hasszinger utcában lévő elemi iskolába osztották, mert az legközelebb van a lakáshoz. Eddig így volt ez a nagynehezen a szülők megnyugodtak a dolog ilyen beosztásában. Most azonban, amikor már megkezdődtek a rendes tanítások, kiderült, hogy egyes tanítók és tanítónők másképpen gondolkodnak és főforgatóják a beosztást. S az a legnagyobb baj, hogy erről nem értesítik a szülőket, hanem tanítás alatt egyszerűen kiküldik a gyereket az osztályból azaz, hogy neki más iskolában van a helye.

Ma igen föltűnő és nagyon elítélendő dolog történt a Hasszinger utcai elemi leányiskola egyik első osztályában. Egy tekintélyes, a Sina utcában lakó lakereskedő leánykáját a böcs tanügyi vezetőség a Hasszinger utcai iskolába utalta, mert a szülei ehhez a tanítónőre laknak legközelebb. A leánykát szépen fölserkenték azokkal a tanszerekkel, amelyek ebben az iskolában szükségesek. Meg is kezdte a tanulást, de ma tudta meg, hogy ebbe az intézetbe nem járhat tovább. Ugyanis ma délelőtt a tanítónője tanítás alatt kiszóltotta a padból és ilyen parancsot adott neki:

— Te azonnal elhagyod ezt az iskolát, mert te ezután a Weitzer János-utcai iskolába fogsz járni. Oda osztottunk be.

A leányka sirni kezdett, hogy ő egyedül nem tud elmenni, engedje meg a tanítónő, hadd maradjon az iskolában még ma délelőtt. De a tanítónő ezt nem engedte meg. Erre a leányka fölissaladt a nővéréhez a felsőbb leányiskolába, s azzal ment aztán haza.

Ma délelőtt azonban nem csak ez az egy kalamitás volt ebben az iskolában. Egy leánykát tanítás alatt szintén elküldtek a Weitzer János utcai iskolába. Az elindult és a görbe utcákon eltévedt. A szülők egész nap rémülten keresték, míg a késő délutáni órákban megtalálták. Az iskolák előtt állandóan a ró gyerekek láthatók; ezeket a tanítói szigor szintén a tanítás alatt taszította ki a már megszerkeztetett iskolából és más iskolába utalta.

A tisztelt „tanügyerek” nem akarják belátni, hogy ez nincsen így rendjén. A legnagyobb igazságtalanság a gyereket ilyenkor, amikor a tanítás már mindenütt megkezdődött, kisavarni abból az iskolából, ahol megismerie a szokásokat és a tanítónőt, vagy bácsi szégyelt kikapasztatni. De nagy anyagi vesztegességgel is jár ez, mert hízen a nagy tudású tanügyi hatóság csaknem minden iskolában más-más tanszereket ír elő. A két hét előtt vásárolt holmit most eldobni kénytelenek. A szülők pedig hiába mennek panaszra ez egyes tanítók, vagy tanítónők önkényes intézkedése ellen a fölöfőles hatósághoz. Ezt a feleletet kapják:

— Sajnáljuk, nem tehetünk semmit. Ezt a magasabb tanügyi szempontok követelik meg így.

Tetszik érteni? A magasabb tanügyi szempontok. Ezt érthetően így nevezik: *asztali kényelemszeretet*.

tetjén fog színházi öltözékben sétakocsizást rendezni. Rajtuk kívül egy cigányzenekar is lesz az autóbuzson, amelyet a városi tanács bocsájtott az egyesület rendelkezésére. A Weisz és Klein cég emeleti helyiségében felváltva cigányzenekar és a két dalárda fognak dalokat előadni.

Szászi Gizi, aki a szombati kabaré-estén a gyermeknapok alkalmából ötletesen konferált, ugyancsak hozzájárul a vasárnapi ünnepély sikeréhez. Egy sikerült kabaré-dalt, melynek zenéjét ő szerezte, árusítani fogja az utcán.

Délután a sporttelepen sportünnepély lesz, amely be is fejezi a gyermeknapokat.

A sportünnepély délután fél négy órakor az Aradi Athl. Club Török Gábor-utcai sporttelepen lesz. Az Aradi Athl. Club II. és az Aradi Postások II. csapatjai között folyik a mérkőzés. Belépti díj 40 f. Diákjegy 10 fillér. Előzőleg a Club tagjai athl. versenyeket mutatnak be.

Gyermeknap Gyorokon.

Holnap kezdődik Gyorokon a gyermeknap, amely nagy ünnepélyességek között megy végbe. Jelen lesz azon Csernoch püspök és Károlyi gróf főispán is, akik holnap érkeznek a községbe. Az ünnepség élén Baross Ferenc dr. főszolgabíró, Masznik Márton dr. és Tabajdy Gyula községi orvos áll. A hölgybizottságban különösen a következők büszkések: Seherman Gyuléné, Hofman Károlyné, Tokay Józsefné, Koncs Benőné, dr. Klein Béáné, Sáfán Emilné, László Pálné, Hunyady Pálné, Monca Györgyné. Leányok: Sármszey nővérek, Eichner nővérek, Reichner nővérek, Tabajdy nővérek, Szentés Magda, Seiner Manó és Bildhauer J. H.

TARKASÁGOK.

(Az orvossg.) Aussterweil László dr. törvényszéki orvos mesélta:

— A múlt héten egy mikalakai paraszt asszony bejött hozzám azzal, hogy az ura nagyon beteg. Azt mondta, nagyon meg van hülve. Az előadás után ítélve a parasztnak influenzája lehetett, hát irtam neki receptet porokról és mondtam az asszonynak, hogy az ura háromszor vegye be. Tegnap megint beállított hozzám az asszony.

— No, mi baj? — kérdezem tőle.

— Az uram nem gyógyult meg.

— Nem? Talán nem vette be a mit irtam?

— Dehogyan nem vette.

— Mutassa csak a receptet, hadd lássam milyen orvoságot is irtam.

— A receptet? — mondta az asszony — kelet csokolom, ugy tetszett mondan, hogy az uram háromszor vegye be. Mára adtam be neki az utolsó darabját.

(A flegma.) Hoffmann Győző rendőrhadnagy razziaát tartott az elmúlt éjjel. Az Andrassy-téren a vármegyeháza előtt egy részeg embert talált. Az nem aludt, csak hánykolódott. Hoffmann megrázta:

— Hé, barátom, nem lehet ám az aszfalton aludni.

A részeg nyugodtan felelt:

— Igaza van a tekintetes urnak. Nem lehet itt aludni. Küldjön valamelyik mamlaszszal vagy két párnát.

ANYÁK HÓHÉRA.

Vizsgálat a gyilkos mütét miatt. — Kihallgatások a rendőrségen.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 19.

Es alkalommal jelen volt a beteg zobában nővérem, Panek Katica is és mindketten jól láttuk, hogy a bábaasszony az orvos szavai hallatára nagyon megrémült, eladapta, mert attól tartott, hogy valamelyikünk ott nyomban elfogja árulni a dolgot. Mi azonban nem szólunk, mert erre előzőleg leányom nagyon megkért bennünket.

A orvos már nem segíthetett és nem sokkal ezután szegény leányom meghalt. Mikor a ravatalon feküdt, eljött hozzánk Hőgyéné, mert azt hallotta, hogy megteszük ellene a feljelentést. Eljött és azt mondotta, hogy szeretné látni a halottat. Bementem vele a halottas szobába, amelynek nyitott ajtaja a konyhába vezet. Itt vőm épen a gyászjelentéseket címezte és a nyitva maradt ajtó át ő is hallotta, amikor Hőgyéné így szól hozzám könyörögve:

— *As Istenért, csak nem tessék ellenem feljelentést azért az öt forintért.* Ezzel arra célozt, hogy ilyen kis összeget kapott a mütéért és most bíróság elé is huzcoljuk. En azt feleltem neki, hogy nem jelentjük fel, mert a bajon már úgy sem lehet segíteni. Erre megagyogodva távozott. A szomszédok és ismerősök azonban vállig unoztak bennünket, hogy járjunk el Hőgyéné ellen, akinek lelkén már sok ilyen eset szárad. Ekkor vőm végre megtette a feljelentést.

A többi tanúk.

Panek Katica, aki az elhalt asszonynak nagynénje volt, megerősítette nővére vallomását. Ő tényleg ott volt annál a jelenésnél, amikor az orvos a bábaasszony előtt azt mondotta, hogy Baumgartnerrel valami machináció történt és látta, mennyire megrémült és elhalványodott Hőgyéné.

Papsz Rózsné szilán rokonságban állott az elhunyt Baumgartnerrel, akit betegsége alatt több ízben meglátogatott. Jól emlékszik, hogy egy vasárnapon, amikor azt kérdezte a betegtől, mi a baja, Baumgartner az azt monddta:

— *As a bábaasszony tett engem tönkre.*

Meg is nevete a bibá: Hőgyéné személyében.

Tamás Análné azt vallotta, hogy ő Baumgartnerrel első betegsége alkalmával beszélt még február havában. Az asszony ugyanis a mütét után néhány héig gyengélkedett és mikor ő a betegsége felől érdeklődött, Baumgartner néle leplezetlenül megmondotta:

— *Most már jobban érzem magam, de még egy kicsit gyenge vagyok, mert Hőgyéné megoperált.*

Az ügyészség vádja.

A tanukihallgatás alatt Hőgyéné a rendőrség folyosóján tartózkodott és izgatottan várta a fejleményeket, ügyvédje pedig mindvégig jelen volt a négy asszony vallomástételénél. Az ügy iratai ezek után az ügyészségre kerülnek, amely magzatelhajtás és halált okozó súlyos testisértés büntette miatt fog vádat emelni Hőgye Ferencné ellen.

Néhány héttel ezelőtt megírtuk, hogy Baumgartner Antal, aradi festő neje egy szülésznő tiltott operációja következtében meghalt. Arról is hirt adunk, hogy a férj feljelentésére a rendőrség nyomozást indított és házkutatást tartott a szülésznőnél. Ma Greén Nándor h. főkapitánynak, a bűnügyi osztály vezetőjének helyettese, Mikes Lajos dr. fogalmazó ez ügyben több tanút hallgatott ki, akik valamennyien terhelő vallomást tettek a szülésznő, Hőgye Ferencné ellen. Mindennek dacára Hőgyéné letartóztatására eddig nem történt intézkedés.

A kihallgatások részletei ezek:

Az anya vallomása.

A rendőrség ma reggelre idézte be ama tanukat, akikre Baumgartner Antal feljelentésében hivatkozott. A legelső tanu Madarász Károlyné volt, a tragikus módon elhalt fiatal asszony édesanyja, aki a következőket adta elő:

— *Leányom Hőgye Ferencnével ex év február havában ismerkedett meg, amikor már három hónapja áldott állapotban volt. A szegény asszony állandóan gyengélkedett, vérszegény volt és mikor a második gyermeke született, az orvos megtiltotta neki, hogy maga táplálja. A leányom azt gondolta, hogy az életébe kerül, ha ismét gyermeke születik. Ekkor talákozott Hőgyénével, aki egyre biztatva, hogy vesse alá magát egy mütétnek, amelyet ő tíz koronáért elvéllal. Megnyugtatt, hogy az operáció veszély nélkül és feltétlenül sikerrel jár. Leányom, — amint ő azt nekem jóval később bevallotta, — fekeresze lakásán a szülésznőt, aki egy finom acél műszerrel nyomban végrehajtotta az operációt.*

Azután néhány héig még kezelte is szegény leányomat és a mütét jól sikerült. Júliusban leányom újból anyai örömhöz nézett elébe és hirtelen nagyon beteg lett. En ijedten tudakoltam tőle a bajt, de ő mindannyiszor kitérőleg felelt, azt mondogatta, hogy muló gyengeség vett rajta erő. Pár nap múlva azonban nagyon rosszra fordult az állapota, úgy hogy ő maga mondotta nekem, menjek orvosért. En erre faggatni kezdtem.

— *As Istenért, hát mondd meg, mi bajod, hiszen anélkül az orvos sem tud téged meggyógyítani.*

Ekkor végre bevallotta nekem a dolgot és elmondotta, hogy újból fekeresze a bábaasszonyt, aki ezáltal is megoperálta, de a további kezelést elhanyagolta, mert azóta feléje se nézett, noha jól tudta, hogy leányomat a fájdalmas operáció ágyban fekvő beteggé tette. A leányom azonban kért, hogy az orvosnak ne szóljak erről.

— *Ha már meg kell hálnom, mondotta, engem ne boncoljanak fel.*

En elmentem a háziorvosunkhoz, Avarffy Imre doktor urhoz és elhívtam a leányomhoz. Mikor az orvos ur eljött, épen ott volt Hőgyéné is. Az orvos ur megvizsgálta leányomat, aki már akkor igen rosszul volt és azt monddta:

— *Itt valami machináció történt.*

Gyöngéd női szivek.

— Párbeszéd a gyermeknapról. —

*

A férj: No ezt jól csináljátok. Hiszen valósággal veszélyeztetitek a közbiztonságot. Az ember már az utcára se mer menni.

A feleség: Ebből a kijelentésből rád ismerek. Főháborító a cinizmusod. A legszenvedőbb célt szolgálva, kiülünk az utcára, nem törődünk hideggel, az emberek profán megjegyzéseivel, szóba állunk lehetetlen alakokkal, szinte sírva könyörgünk egy fillérért és a köszönet?

A férj: Igen, sírva könyörögtök egy fillérért és ha már ad az ember egy fillért, akkor smucig fráternek mondjátok, mert nem adta oda mindenét a folyamodvánnyal együtt, hogy vegyék fel a gyermekeiket a lencsésbe.

A feleség: Kérlek, hallgass már. Az idegeimet megviselték ezek a napok, most még te is izgatsz. De ha már benne vagyunk a számolásban, hát mond meg nekem, kinek a gyerekeit helyezik el első sorban a menhelyeken? Ugy-e a tieteket, a ti bünső ifjuságotok szerencsétlen gyümölcseit. Hiszen valóságos martirium, amit mi cselekszünk. A ti vétkeket tesszük jóvá, mikor odaállunk az utcára gyűjteni. A ti gyerekeiteket mentjük meg a züllesztől.

A férj: (Szenvedélyesen.) Nekem nincsenek gyermekeim a menhelyen.

A feleség: Te se vagy jobb a többinél. Tőled kitelik, talán meg is esküszöl arra a hazugságra, hogy kivülem más nőt meg sem öleltél.

A férj (Mosolyogva.) Ez más rovatba tartozik, de nincsenek gyermekeim és a magam részéről elég, ha a más gyerekeinek a neveltetéséhez két koronával járulok hozzá.

A feleség: (Felháborodva.) Mi az, te két koronát adtál, hát lopjuk mi a pénzt, hogy te így dobáld.

A férj: Kellott. A Kárászné lesmucigozott, mikor husz fillért akartam adni.

A feleség: Ez a legnagyobb szemtelenség. Az ő ura hat fillért dobott be, akkor is én adtam neki 4 fillért kölcsön, mert azt mondta, nincs apró pénze. Pedig ha valakinek, hát ő neki kellett volna adni, két gyerek nyomja a lelkét a multból. Ilyen vagy te. Itthon egy fillérért megölnéd az embert, a Kárásznénál, annak a kifosztott perszonának két koronát adsz. Ez is rád vall. De én már régen tudom, hogy tetszik neked az az asszony. A tisztességes feleség nem jó, hanem az olyan...

A férj: Kérlek, hagyd abba. Én nekem nem tetszik a Kárászné, sőt ha neked úgy tetszik, fityülsz a Kárásznéra, de lásd be magad is, hogy kióta helyzetben voltam. Akarok adni 20 fillért, erre a Kárászné lesmucigoz és két koronát kér, a Deutschné az óraláncomat akarta elvenni, mire a Gedoné is vérszemet kapott és leakarta huzni az übercieremet, mert hát az elhagyott gyermekek nemcsak éheznek, hanem fásznak is. Mikor így nekem támadtak, örültem, hogy két koronáért elbocsájtottak.

A feleség: Szép kis társaság. Így erőszakoskodni. Én akkor sokkal finomabban csináltam. Miatan az én ambicióm az volt, hogy a legtöbb pénzt en gyűjtsem össze, ha ismerős jött, sugtam neki valamit.

A férj: (Ijedten.) Az istenért, mit csináltál megint?

A feleség: Csak bízd reám. Az illetők nem mondják tovább. Például a Schweinfutternak azt sugtam a fülébe: Mikor volt a kis Hercignél? Adjon tíz koronát. Elpirult, nem szólt semmit és adott tíz koronát. Az úszkósi Kohntól megkérdeztem, hogy van a neveidőnjük és kaptam husz koronát. De a leggalánabb volt a Heves Adolf. Mikor gratuláltam neki a primadonna kis fiának szerencsés felgyógyulásához, száz koronát adott és elcsietett.

A férj: Szóval közönséges módon zsaroltál.

A feleség: Nem, hanem buzgólkodtam a jótékonykodás érdekében.

A férj: Szép kis jótékonyosság.

A feleség: Azt te nem érted, ezt csak mi értjük és hogy mennyire, azt bebizonyította Kárászné. Mikor összeolvastuk a pénzt és kitudt, hogy én 17 fillérrel többet gyűjtöttem mint ő, egyszerűen elájult. Ezért a jelenért akár egész éven át gyűjtenék az elhagyott gyermekeknek.

Daru.

A gyermeknap alakjai.

IV. Árkon-bokron át.

A VILÁGOSI KISISTEN.

Zsarolással vádolt községi bíró.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 19.

Érdekes feljelentést adott be ma egy aradi ügyvéd az alispánhoz s egyidejűleg az aradi törvényszékhez Világos község bírája és két rendőre ellen. A közrend e három kiváló őret személyes szabadság megsértése, hivatalos hatalommal való visszaélés és zsarolás vádjára terheli. A bíró ugyanis — mondja a följelentés — az italtól kissé felhevült állapotban réparancsolt a rendőrökre, hogy kísérenek be a falu fogházába egy világosi jómódu hentesmestert. A rendőrök kénytelenek voltak feljebbvalójuknak engedelmessékedni, az ártatlan henteset éjnek idején letartóztatták és több óra hosszat bezárva tartották a község fogházában, előbb azonban sűrű fenyegetésekkel kényszerítették, hogy a nála levő készpénzt adja át. A minden ok nélkül meghurcolt hentesmester most a bíró felletes hatóságánál és a törvényszéken keres orvoslást a szenvedett sérelmek miatt.

A különös eset ez év szeptember nyolcadikán este történt. A község Mátyás király kávéházában mulatott egy nagyobb társaság közt a palota Huf Miksa községi bíró, míg a szomszéd asztalnál Heimann János, egy világosi jómódu hentesmester iddoggált magában. Mikor a jókedvű bírók asztalánál már magasra hágott, áttitelték Himant is. A hentesmester elfogadta a meghívást és odaült a műtatók közé. Csakhamar élénk beszélgetésbe merültek s a közben nézeteltérés támadt a hentes és a kompánia egy másik tagja között. Szó szót követett s Heimann a vitaközös hevében meglökte valamelyik társát. Erre a többség dühösen felugráltak és a bíróval együtt rá akartak rohanni a hentesre, ez azonban látván a veszedelmet, kielestett a tereméből és a kávéház egy másik szobájába telepedett át.

Rövid idő múlva megjelent a helyiségben

két községi rendőr. Lamos György és Kossás György, akik a henteset felszólították, hogy a bíró meghagyásából kövesse őket a község házára. Heimann, noha éjjeli után két óra felé járt az idő, nem akart ellenkezni és a két rendőr kíséretében a község házára ment. Itt a bíró kemény szavakkal felhívta, hogy adja át az összes készpénzt. A hentes kénytelen kellelten a nála levő pénzt, összesen tízenyolc koronát átadta a bírónak, mire az kijelentette, hogy Heimann fogva marad.

A hentes erőlyesen tiltakozott letartóztatása ellen, de a két rendőr a bíró ismételt parancsára megragadta és levitte a község tömlőcábe. Ott volt bezárva reggelig, amikor feleségének energikus fellépésére kibocsátották.

A hentesmester most Deutsch Issó dr. aradi ügyvéd útján a rendőröket s a hatalmaskodó bírót fegyelmi uton feljelentette Dálnoké Nagy Lajos alispánnál és az aradi törvényszéknél személyes szabadság megsértése, hivatalos hatalommal való visszaélés vétsége és zsarolás büntetése miatt, egyuttal pedig kérte az alispánt, hogy a bírót függesztesse ís állásától.

BUKÁS UTÁN BUKÁS?

Ujabb kudarc a patriárkaválasztáson.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 19.

Ma ismét patriárkát választottak Karlócan és megint nem azt választották meg, akit a kormány ajánlott a szerbeknek. Bogdanovics Lucián, a kormány jelöltje csak három szavazatot kapott, így újra megbukott. A bácsi püspököt választották meg, ő azonban azonnal kijelentette, hogy nem fogadja el a választást. Kedden tehát új választás lesz.

A mai eseményekről ezeket írjuk:

Karlócáról táviratossák: A kongresszus mai ülése iránt már sokkal nagyobb érdeklődés mutatkozott. Karlóca ismét nagyvárosias jellegűt öltött és az utcákon sok idegen hullámszik. Gyurgyevics Nikola dr. világi elnök a kongresszus ülését 10 órakor megnyitotta. Elnök jelenti, hogy napirenden van a patriárkaválasztás. Felszólítására a jegyző újból felolvassa a választásra vonatkozó királyi leirat szerb szövegét. Elnök felhívja a képviselőket a szavazás megkezdésére és hangsúlyozza, hogy a választásnak az addigi szokásokhoz híven kell lefolyni, vagyis mindegyik püspök nevével, Zmejanovics kivételével ellátott szavazó ív van az elnöki asztalon. A jegyző névszerint felolvassa a képviselők nevet, ezek elsőben szóbelileg kijelentik, melyik püspökre szavaznak, majd pedig a szavazó ívre ráírják saját, valamint az általuk képviselt kerület nevet. Az elnök föl szólítására ezután a hallgatóság kivonul a tereméből, a palota folyosóit kiültik, a bejáratozókat lecsukják. A választás pontban 11 órakor kezdődött s ez lett az eredménye:

Nikolics Miron pakráci püspök 27, Szevits Mitrofan bácsi püspök 40, Bogdanovics Lucián budai püspök 3 szavazatot kapott.

A választás után Günther királyi biztos megjelent az ülésteremben. Gyurgyevics elnök jelentette a választás eredményét ányujtva az erre vonatkozó jegyzőkönyvet. Günther átvette az iratokat és kijelentette, hogy Szevits Mitrofan püspök a következő levelet intézte hozzá:

Nagyméltóságú királyi biztos ur! Ezennel kijelentem Nagyméltóságod előtt, hogy szerénységemnek a görögkeleti szerb nemzeti kongresszus által a meg-

üresedett érsek-metropoliai székre történt megválasztását, amely a már kijelentett kívánságom ellen történt, nem fogadhatom el.

Karóca, 1908. szept. 19.

Sevils Mitrofan,
bácsi püspök.

Günther ezután felhívta a kongresszust, hogy három napon belül új választásra készüljenek. Az elnök ezután berekesztette az ülést. Az új választás kedden lesz.

Bogdánovics bukása nem volt ugyan váratlan, de mégis nagy meglepetés volt az, hogy csak három szavazatot kapott. Maguk a radikálisok is tudják már, hogy a király Bogdánovicsot most ki fogja nevezni pátriárkává.

HIREK.

Kragulyevics bünei.

Terhelő bizonyítékok.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 19

Kragulyevics Spázó bűnügyében — mint fővárosi tudósítónk táviratozza — érdekes fordulat állott be. Nasse Sándor berlini rendőrtanácsos megszerezte azt a postacsomagot, melyben döntő bizonyítékok vannak Kragulyevics ellen. Csupa kompromittáló levelek ezek azoktól, akikkel Kragulyevics összeköttetésben állott.

Ma délelőtti megjelent a rendőrfogalmazó előtt két fővárosszerte ismert eldöklő ur, kérve őt, hogy adja vissza nekik azokat a leveleket, amelyeket ő Kragulyevicsnek írtak, akiről nem tudták, hogy milyen ember. A fogalmazó nem teljesítette kérésüket. A főkapitányságon ma délben konferenciát tartottak, melyen elhatározták, hogy az összes szereplők nevét minden tekintet nélkül nyilvánosságra hozzák. Hír szerint ma beidézték Zichy Tivadar gróft és Tassy Béla földbirtokost, akiktől a rendőrség érdekes felvilágosításokat vár.

Nasse Berlinből olyan bizonyítékokat hozott magával, amelyek kétségtelenné teszik, hogy Kragulyevics gyilkolta meg Kugel tejkereskedőt. Egy Schönberger nevű berlini kereskedő azt vallotta, hogy agyilkosság után Kragulyevicsnek igen sok pénze volt, minden adósságát kifizette s eddigi fősvénységével ellentétben igen bőkezűen osztogatta a borraivalókat. Megjegyzi, hogy a pénznek sajtusza volt, amiből következethető, hogy a pénz Kugeltől, a sajtakereskedőtől származott.

Bécsből táviratozzák: Reich könyvelőt, aki Kragulyevics bécsi merénylete ügyében szerepelt, ma letartóztatták, mert kiderült róla, hogy perverz hajlamu emberekkel volt viszonya.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 20-án az időjárás: enyhe, keleten elvélve csapadék.

— Kossuth Lajos születésnapja. Nagy gondolatokat ébreszt bennünk e nap. Emlékeztet az óriásnak leginkább napon érzi szívünk, gondolja át dicső tetteit agyvelőnk. Kossuth Lajos! A Te korodban két táborra oszlott a világ, zsarnokok és rabszolgák táborára Te az elnyomottak pártjára álltál, mint egykor az Üdvözítő, s még akarád váltani a társadalmat, megváltoztatni az állam rendjét, mert nem nézhetted, hogy a hatalmas szabadon nyomja

el a gyengét és védtelent s hogy a jog forrása ne az igazság legyen, hanem az erő, amely elnémitani igyekszik az eltiport gyengébbnek még segítségért esdeklő sóhaját is. Kossuth Lajos! Te Apánk voltál. A gyengék szavát meghallgatád. Nagy voltál a békében és erős a harc napjaiban. A babért, melyet két világrész font nemes homlokod köré, le nem tépheti soha, semmiféle irigység, rosszakarat. Magyar voltál érényeidben és hibáidban egyaránt, valódi inkarnációja magyar fajodnak. A szabad, független, boldog, hatalmas Magyarország volt küzdelmeidnek célja. Ez a cél, a mi célunk is. Ezt a célt el kell érünk, ki kell vívunk minden áron; ha csüggedünk, rád gondolunk, s azokat az igéket olvassuk, tanuljuk, amelyeket Te hagytál ránk szent örökség gyanánt.

— A pápa aranymiséje. A katolikus egyház f. hó 20-án ünnepli dicsőségesen uralkodó fejének, X. Pius pápának ötvenéves áldozó papi jubileumát. Ez alkalommal az aradi minoriták templomában d. e. 10 órakor Te Deum-mal egybekötött ünnepélyes szent mise lesz, melyet Lakatos Ottó dr. rendfőnök celebrál. Az ünnepi szent beszédet Török Teofil minorita s. hitszónok mondja. Az egyház szándéka s óhaja, hogy ez ünnepen a katolikus hívek minél nagyobb számban járuljanak a szentségekhez.

— Csernoch püspök bérmautja. Csernoch János csanádi megyés püspök ma délután öt órakor Ujpanátról Glogovára érkezett. Kíséretében voltak társaságán kívül Baskó Sándor arad kerületi esperes, Nagy József pankotai, Teffert Ferenc világi és Kummergruber ujanáti plébánosok. A fogatokon érkezőket a község határában a községi előjáróság, a képviselő-testület és egy hatvan tagú díszbandérium fogadta. Vaja Antal községi jegyző üdvözölte a püspököt, aki meleg szavakban mondott ezért köszönetet. A püspök ezután a község népének lelkes tömegét között bevonult a községbe, a templomba ment, majd az ajtósság után fogadta a képviselő-testületnek, az iskolaszéknek és a tanító-testületnek küldött üdvözlőt, melyek előtt elismerőleg nyilatkozott a községről és a glogovai templomról. Holnap reggel részt vesz a püspök a szent misén, majd a pápai jubileum alkalmából dísz nagy mise lesz, melyen Csernoch püspök fog celebrálni fényes segédlettel. A püspök ezután kiosztja a bérmelési szentséget. Délután két órakor motoroson Gyorokra megy, ahol a gyoroki küldöttségek bandériummal fogadják. Ugyancsak lovasbandérium fogadja Károlyi Gyula gróf főispánt is, aki szintén holnap érkezik Gyorokra.

— Méray-Horváth Károlyt letartóztatták. Grácból táviratozzák: A marburgi (Sajókeresztúr) pályaudvaron ma óriási botrány történt. Az állomásfőnök és egy magyar utas szóváltásba keveredtek. A szóváltásból tetlegesség lett és az utas bottal leütötte az állomásfőnököt, aki vérezve elterült. Az utast igazolásra szólították fel és ekkor kiderült, hogy az illető Méray Horváth Károly, az ósmert nevű magyar író, volt aradi lapzerkesztő, aki a legutóbbi politikai válság alatt a darabontokkal állt összeköttetésben és a békét Kossuth és Fejérváry között közvetítette. Méray Horváth Károlyt az állomásépületben letartóztatták.

— Az aradi vaggongyár osztaléka. A Weitzer János gép-, vaggongyár és vasöntőde részvénytársaság aradi igazgatósága a mai napon tartott ülésében az 1907—1908. üzemi nyereségét, megfelelő leírások után 614,813 korona 9 fillérben állapította meg és elhatározta, hogy a folyó évi október hó 25-én tartandó közgyűlésnek ezen összeg, valamint az

előző év 74,260 korona 42 fillér nyereségáthozatának hovatfordítására a következő javaslatot teszi: a tartalékalap gyarapítására 100,000, a tisztviselői segélyalapra 30,000, a munkás segélyalapra 20,000, részvényenként 25 korona osztalék fizetessék, míg az alapszabályszerű jutalékok levonása után fennmaradó 55,570 korona 15 fillér új számlára vezetessék elő.

— Eljegyzés. Benedek Imre Gyulafehérvárról eljegyzésbe Karton Olga Bokszenen.

— Új jogtudor. Lukácsy Lajost, aradi ügyvédjelöltet, a kolozsvári tudományos egyetemen tegnap a jogtudományok tudorává avatták fel.

— Halálos vasúti szerencsétlenség. Sopronról táviratozzák: Az itteni vasúti pályaudvar közelében egy tehervonat kiskilott és a töltésről lezuhant. Négy vasúti alkalmazotti meghalt, kettő súlyosan megsebesült. A kocsik összerongálódtak. A tehervonat követ szállított Kőszeg és Sopron között.

— A jegyepárok megvizsgálása. Nemrég a magyar képviselőházban Hajdu Frigyes dr. orsz. képviselő azt indítványozta, hogy a jegyepárokat meg kellene vizsgálni. Persze a dolgot nem fogják fel komolyan, csak a pikánsabb élelapok kaptak az indítványon. Pedig már sokszor ajánlották, hogy a jegyeseket házasságuk megkötése előtt meg kellene vizsgálni. Sok betegségtől meg lehetne így kímélni a későbbi nemzedéket, az utódokat. Legutóbb a stavangeri nőegyesület intézett beadványt a norvég országgyűléshez, amelyben arra kéri azt, hogy hozzon törvényt, a melynek alapján a jegyeseknek házasságuk kötése előtt való orvosi megvizsgálása kötelező legyen. A stavangeri nőegyesület bizik benne, hogy a norvég nők nemzeti tanácsa hozzájárul a beadványhoz és hogy a képviselők a javaslatot elfogadják.

— Halálhír. Nagyakról jelentik: Hóssz Mihály dr. járásvoros ma ötvenhárom éves korában meghalt. Az ehunyt a megyei tűzoltószövetségnek alelnöke volt.

— Elfogott csaló házaspár. Évekkel ezelőtt börtönre ítélte az aradi büntető törvényszék Politzer Józsefet és a feleségét csalás miatt. Politzerék Aradon hamis pénzeket jőpénz gyanánt adtak el és így többeket megcsaltak. A csalók Temesvárra is operáltak s ott is megindították ellenük a bünvizsgálatot. Amikor az aradi törvényszék elítélte őket, észrevétlenül eltűntek Aradról. A törvényszék köröző levelet adott ki ellenük, aminek alapján Budapesten elfogták őket és ma megláncolva kísérték a csaló házaspárt az aradi törvényszék fogházába.

— Az aradi szocialisták népgyűlése. Az aradi szocialdemokrata párt szept. hó 27-én délután fél 3 órakor nagy tömegtűléssel egybekötött népgyűlést tart. Napirend: 1. Klerikalizmus. 2. Az általános választási jog. Az egyes szakmák a Szabadság-téren, Atilla téren, Kőművesek egyetemi helyiségében, Nyomdászok egyetemi helyiségében és az ácsok egyetemi helyiségében gyülekeznek és onnan indulnak el 2 órakor a Béla térre.

— A letartóztatott orvos vallomása. Fővárosi tudósítónk táviratozza: A vizsgálóbíró ma délben kihallgatta dr. Bolgár (Reich) Odón orvost. Bolgár dr. határozottan tagadta, hogy ő Sziluhánén veszedelmes műtétet végzett volna. Ha bűncselekmény történt — védekezett az orvos — úgy ezt csak apróhirdető szülésznő követhette el. A vizsgálóbíró a kihallgatás után az orvos vizsgálati fogságának fenntartását rendelte el.

— A nagyváradai püspökség. A nagyváradai püspökségre új jelölt van *Lányi József* címzetes püspök személyében, aki *Ferenc Ferdinándnak* magyar tanára volt és most a trónörökös maga protezsálja.

— Házasság. *Joanovits Sándor* Acsev. hivatalnok, az intelligens társaságok kedvelt tagja házasságot kötött *Dittmann Katinka* úriasszonyal, Budapesten.

— Pestis egy triestri hajón. *Triestből* táv iratozók: Az „*Brahernog Franz Ferdinánd*” hajón tegnap délután meghalt egy matróz, kinek halálát az orvosok véleménye szerint pestis okozta. A hajó egész személyzetét tengeri kórházba szállították. A hajón döglött patkányokat találtak és igen valószínű, hogy patkány-pestis tört ki.

— Pör egy szabadalom körül. Az aradi törvényszék polgári tanácsa egy rendkívül érdekes perben fog dönteni a közel napokban. *Felsőbüki Nagy Károly* építész 8866 korona erejéig indított keresetet *Niedermayer Károly* cseki lakatos mester ellen, azon a címen, hogy az egy acetilén világító készülék gyártásánál az ő terveit és utasításait használta fel, de az állítólag egyezség szerinti járandóságait nem fizette ki. Az egyezség szerint *Niedermayernek* szabadalmaztatni kellett a találmányt a Magyarországi szabadalom Nagytől illetően. A szabadalom eladása esetén pedig részesedik a felperes az elért árban. *Niedermayer* nem adta el a szabadalmát, de állítása szerint *Nagynak* abban semmi része nem volt, míg *Nagy* tanúkkal hajlandó bizonyítani, hogy ő instrualta alpelest a sz. ő találékonyasága révén keresett már eddig is huszezer koronán felül a gépezet árusításával.

— Az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár közgyűlése. A kerületi munkásbiztosító pénztárak mindinkább közelednek a végleges újjászervezéshez. Így az aradi pénztár is *vasárnap délelőtt 10 órakor* rendkívüli közgyűlést tart az ipartestület dísztermében, melynek egyik legfontosabb tárgya lesz a *pénztár új alapszabályainak megállapítása*, mint egyik alapkérdése a végleges átalakításnak. A tárgyszorozatnak egyébként több érdekes és fontos pontja van. Ez a közgyűlés van hivatva határozni az 1907. évi szárazamadás visszatarolt fölöslegeinek hováfordítása tárgyában is. Tekintettel arra, hogy a folyó hó 18 ára egybehívott rendkívüli közgyűlés nem volt határolva képes, ezáltal tekintet nélkül a megjeleniek számára fog határozni a közgyűlés. Az igazgatóság ezúton is kéri a közgyűlést kiküldötteket, hogy a tárgyalandó ügyek fontosságára való tekintettel jelenjenek meg felül a gyűlésen.

— Elveszett a Deák Ferenc-utcától a Hungária kávéházig vezető úton egy antik 7 türkiz kővel kirakott kezelő gomb. Kéretik a becsületes megtaláló, hogy azt a lap kiadóhivatalába átadni sziveskedjék, hol illő jutalomra részesül.

— Birtokcsere. Az aradi törvényszék telek könyvi ha óságánál az alábbi hárman a következő tulajdonjogi átruházásokat jegyezték fel: *Henik István* eladja az aradi 3834. sz. tjkvba felvett Erdélyi ut 7. sz. házat 18,200 kor. ért *Kontós Jánosnak* — *Jovanov György* és *neje* eladják az aradi 7125. sz. tjkvben felvett *Miklós-utcai* telket 880 kor. ért *Ij. Jovanov György* és *nejének*. — *Földi Károly* eladja az aradi 2983. sz. tjkvben felvett *Szerb-utcai* 17. sz. házat 1040 kor. ért *Farkas Józsefnek*. — *Kereszturi Kálmán* eladja az aradi 4820. sz. tjkvben felvett *Török Ignác* utca 8. sz. házat 11,800 kor. ért *Lindner Józsefnek* *Borsos Katalinnak*. — *Szelénszki Jánosné* eladja az aradi 1850. sz. tjkvben felvett *Demeter-utca* 24. sz. házat 800 kor. ért *Grósz Bálint* és *nejének*. — *Osv. Havancsák Lajosné* és *gyermekéi* eladják az aradi 2226. sz. tjkvben felvett *E) Választó-utca* 21. sz. házat 7400 kor. ért *Szilágyi Istvánnak*. — *Kiss Dániel* és *neje* eladják az aradi 6629. sz. tjkvben felvett *Illés utca* 55. sz. házat 4200 kor. ért *Eszényi Lajos* és *nejének*. — *Stefanov Péra* eladja az aradi 1760. sz. tjkvben

felvett *Illés utca* 114. sz. házat 2400 kor. ért *Szefanov Péter* és *nejének*. — *Osv. Radovanov Döméné* eladja az aradi 287. sz. tjkvben felvett szántót 2500 kor. ért *Polónyi Pálnak*.

— *Katonazene* a Fehér Kereszt szállodában. Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy az őszi idény beálltával ma és minden vasárnapon teli kertemben a cs. és kir. 33. gyolozozred zenekara *Zellner Sándor* karmester ur személyes vezetésével mellett hangversenyez. Konyhámat a kezdődő idényre a legközelebbiben szereltem föl, hogy mindenkor a n. é. közönség legmagasabb igényeit is tökéletesen kielégíthessem. Erre a célra a mai naptól kezdve a halfajok legnemesebbjeiből állandóan nagyobb mennyiséget tartok készletben, hogy úgy az üzletemben, mint házonkívül rendeléseket hideg és meleg halakban, zsurokra lakodalmakra és bármint más alkalomokra pontosan teljesíthessem. — *Marhabus* bevásárlásomat kizárólag fiatal hízalt I. m. ő ségű göbolyókból eszközöm. Minden pénteken serlelvágás. Állandóan nagyobb vad készlet. Szárazságok a saját frakcia rendszerű hízaldámban hiálalom, úgy hogy tölem telhetőleg minden megrendelést a legközelebbiben és pontosan teljesíthetek, melyre a n. é. közönség szives pártfogását tiszteletteljesen kérem. *Braun Gusztáv*, szállodás.

— *Takarékoskodni és gyorsan tőkét gyűteni* csak úgy lehet, ha nélkülözhető fillérelket egy olyan pénzintézetnél helyezzük el, ahol a postatakarékpénztári kamatnál jóval magasabb betétkamatot kapunk; ezen célra ajánljuk az Aradi Hitelbank- és Takarékpénztár Részvényársaságot (Salacz-utca 6. szám) Ezen intézetnél takarékbetéteket a legkisebb összegtől kezdve a legmagasabb összegig fogadnak hat százalékos betétkamat ellenében. A betéteket bármikor felmondás nélkül fizetik vissza. 2711.

— *Németh Jánosné* varró és szabászati mintarajz lekelájában a tanítás október hó elsején megkezdődik. A növendékek a saját, vagy hozzátartozók részére készíthetnek a legközelebbiben kivitelben angol és francia divat szerinti öltözékeket, mindennemű felöltőt stb. Bővebb fölvilágosítással szivesen szolgál az iskola tulajdonosnője, *Weitzer János* utca 12. l. em. 8073

— *A nagyérdemű közönség becses figyelmébe* A gyermekvédő alapítvány felajánlja a gyermeknapok alkalmából, mely szeptember hó 18, 19. és 20-án lesz, a nálam vásárolt Hófehér foglaltató szerrel 25 százalékos, miért is kérem a jószívű emberbarátoknak támogatását a gyermek liga nevében is. Kiváló tisztelettel *Nádler Lajos* a foglaltató szer készítője. 8059

— *Az anyák figyelmébe!* A drága városi tej, akármilyen hatóság ellenőrzés alatt áll is, ritkán ment a bakteriumoktól, sajnos, elég gyakran hamisított és különösen csecsemők számára nem elég egyforma. Mi az anyának kötelessége, aki bármely okból gyermekét nem szoptathatja? Keressen egy olyan tejes tőpálékot, mely a csecsemőgyermek táplálásához szükséges alkotórészeket tartalmazza. Ennek a mindenesetre nehezen teljesíthető követelménynek tökéletesen megfelel a Nestlé gyermeklisztje, mely abszolút csirmentes, teljes alpesti tejet elegendő mennyiségben tartalmaz és elkészítéséhez nem kell más, mint víz. Egy, legalább is 25 adagot tartalmazó doboz ára 1 korona 80 fillér. Kapható minden gyógyszerárban. Dr. A. S.

— *Rossz ízű gyógyszert* gyermekek nem vesznek be. Ha az orvos orvosi-preparátumot rendel, a gyermekekkel mindig baj van, mert nagyon is kellemetlen ízű. Ma ellenben az orvos „*Sirolin Roche*”-t rendel, a gyermekek szivesen veszik, mert jó, kellemes íze van. „*Sirolin Roche*” a legjobb búkkfakátrány-preparátum, mely nem izgat és mérgező. A gyógyszerárban kapható.

— *Műintézet áthelyezés* címen adta *Urai János* fényképész a közönség tudtára, hogy műtermét *Forray utca* 1. sz. alá helyezte át. Ma, midőn a közönség igényeit csak nagyon kevés fényképész tudja kielégíteni, szinte gyönyörűsége a szemnek, ha egy pillantást vet *Urai János* kirakatába. Együtt van itt minden, mit a modern technika és a művészet produkálni képes. Matt képek sépia nagyítások, a ajfestmények rendkívül bájos jelmez és gyermekfelvételek. Az izléseesen butorozott műterem pedig nemcsak a szemet gyönyörködteti, hanem a kényelemszerető

ember sem talál benne kifogásolni valót. *Izlés és csinosság* a vezérelve *Urai Jánosnak* Ez átvezik is ha megnézzük az *Andrássy* úton felállított fénykép kioskot, melynek művészi képei a közönség állandó csodálatának tárgyai. *Ugy* tudjuk, hogy *Urai János* ide mindíg újdonságokat tesz ki, sőt este ki is van világítva, ami városunknak egész világvárosias jellegét ad a közönségünk finom műizlését *Urai János* igyekszik ez úton is meghódítani.

— *A legjobb márciusi kiviteli sör* csak *Schuch Ferenc* Milleniumi sörcsarnokában kapható. 1007

— *Molypusztító és rovarpor* legjobb minőségben *Vojtek* és *Weiszal* Aradon. 191

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357
Kiadóhivatal és hirdetési osztály 151.

● A kiváló bór- és kénanyag gyógyszer ●

SALVATOR

vese- és hólyagbetegségek, köszvény, cukorbetegség, és húsvet bántalmaknál kiváló hatású.
Természetes vasmentes savanyúvíz.

● Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Salva-Lépföldi ●
Salvator-főrdő Váraljánál Budapesten, V. Rudeifrakpart 2.

Uj könyvek.

* *Forgách Simon*. Regény. Irtá: *Werner Gyula*. *Rákóczi tábornokáról*, *Forgách Simonról* szól *Werner Gyula* új regénye. *Forgách Simon* egyike a kuruc szabadságharc legérdekesebb alakjainak. A nagy fejedelem, *Rákóczi* ügyeért hagyja ott fényes állását, a bécsi udvart. Komplikált jellem, világi és a szalonok könnyűvérű lovagja, egyszeremind a kötelesség fanatikusa s hitbuzgó. Helyzete a kuruc seregben nem volt irigylésre méltó. Gyanakodnak rája a multja és Józseffel, a trónörökösével való barátságá miatt. Ez juttatja, párzse ártatlanul, saját felei börtönébe. Ez a börtön csak évek múlva, a kurucok csillagának leűnésekor nyílik meg a ő, a *Rákóczi* től megalázott büszke főúr, nem kap a szatmári békén: itt hagyja vagyonát, itt hagy minden díszét, nyugalmat s elmegy szegényen a bujdosókkal és török földön fejezi be életét. A regényt *Singer* és *Wolfner* adta ki. Ára négy kötetben piros vászonba kötve 4 korona.

* *A végrehajtási novella* immár életbe lépén, abból egy igen praktikus kezelhető „*Jegyzet*” kiadást kaptunk, amelynek újítása az eddigiekkel szemben az hogy az oldalnak csak felét foglalja el a szöveg, míg a másik fele üresen van hagyva, hogy a praktikus jogász azon jegyzeteket tehessen. Azt hisszük ügyvédek és bíránk hamar meg fogják szeretni az e fajta kiadásokat, melyeket *Benkó Gyula* Grill féle udvari könyvkereskedése, Budapesten, adott ki. Ára 1-20 K. Ugyanott jelent meg a büntető novella is, ugyanezen kiadásban. Ára ennek is 1-20 korona

* *Kossuth nyitány*. *Kerner Jenő* *Kossuth* Lajos legendás nagyságát pompás melódiákba öltöztette, melyeket a gyász és lelkesedés hullámai ringatnak össze egy oly remek nyitánnyá, mely minden hazafias ünnepének remek hangulat ébresztő, programszellemet tikróztető első pontjaként díszeskedhetik. A közelgő okt. 6 diki nemzeti ünnepségeknél is óriási hatást ígérően alkalmazható. *Kossuth Ferenc* is, kinek a jeles mű aánva van, nagy gyönyörűséggel hallgatta a nyáron Póstyénben Mezei Ernő színházának dörgő tapsvihara közt, mely tüntetés mindennütt meg fog ismétlődni, hol e nyitány fenséges akkordjai fölzendülnek. Megrendelhető 3 koronáért *Klökner Ede* zeneműkereskedésében Bpest, VIII. Józsefkörút 11 sz.

* *Kormos Alfréd*, a kiváló pénzügyi szakíró ismét egy hasznos könyvet irt, amelynek címe a „*Pénzintézetek állandó ellenőrzése*”. Főlöleges arra rámutatni, hogy ez a munka hézagot pótol, mert hogy a pénzintézetekben az ellenőrzést feltétlenül gyakorolni kell — ezt nem kell bizonyítani. A legmegbízhatóbb és legbecsületesebb emberek is kísértésbe jöhetnek, ha az ellenőrzés laza, felületos és az alkalom — mint számtalan példa igazolja — szűli a tolvajt. Bár ma már az ellenőrzés ügye nem áll olyan rosszul, mint azt némely laikus hiszi, mert már számtalan olyan intézet létezik, melynek rendszeres ellenőrzése megállja a legmesebb menő kritikát is. A hiba azonban ott van, hogy sok kisebb intézetben az ellenőrzés rendszere nem állandó

BAKÁCS MIKSA angol női divattermét

a Minorita-palotában nyitotta meg. (Mezzanin.)

Steckenpferd-Liliom-tejszappan
 a legkitünőbb a bőrnek. 2275
 Bergmann és Társa Drezda és Teschen a/E., volt és marad a naponkint beérkező elismerő levelek szerint a leghathatósabb gyógyszerpattanások ellen. A bőrt állandóan finoman, puhan tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 80 fillérért kapható a gyógytárakban, drogueriákban, illatszerekkereskedésekben és borbélyüzletekben.

Folyékony Somatose
 kitünő szolgálatot tesz 1879
 az emésztésnél, yenge gyermekeknél vagy fenőtteknél.
 Kapható a gyógyszer-tárakban vagy drogueriákban.

A mosás akár a tánc,
 Fáradtságba nem kerül,
 Schicht szappant ha használsz,
 Még szived is örül.

Schicht szarvasszappana
 csodálatos, hathatós tisztítóerejét saját szerű előállításának és a legjobb nyersanyagok legfondosabb kiválasztásának köszöni.
Schicht szarvasszappana
 kiméli a kezeket és a fehérműt!
 Megtakarít fáradságot és vesződséget
 kiméli ennél fogva az egészséget!
 Megtakarít pénzt, időt és munkát!
 Tisztasága 30.000 koronával szavatoltatik.

1868 óta forgalomban.
Berger-féle Gyógy-kátrány-szappan
 szent tisztelettel által ajánlv. Európa legtöbb államában Gyógy-szappannal alkalmazták

mindennemű bőrkütegek
 Mint gyógybőrkütegek: pikkely-szappan, dőstü kútegek, szarvas-
 tás arcvörösség, ártás, legyél, labirintus, fű- és székély-
 tás. A Berger-féle kátrány-szappan tartalma az a-
 nak 40%-át is minden egyéb a készletében előforduló
 szappanoktól lényegesen különbözik. Időnként betegségek
 szappannal alkalmazták kátrány-szappannal helyett a

Berger-féle kátrány-kénszappan
 Mint gyógybőrkütegek: szarvas-tás, székély-
 tás, arcvörösség, a gyermeknek valamilyen betegségét ellen-
 szappannal alkalmazták kátrány-szappannal helyett a

Berger-féle glicerín-kátrány-szappan
 30% glicerín-tartalommal és szappannal.
 Mint kiváló bőrpótló szer kitünő eredményt hozhatunk.
 1884

Berger-féle borax-szappan
 kútegek, székély, szepió, szappan és egyéb bor-
 bajok ellen
 Ára minden fajnak 70 fillér nettóval
 utasításokkal együtt. A vásárlásnál bármilyen
 Berger-féle kátrány-szappant és borax-szappant
 kérjen és hozza meg az itt látható védjegyet és a
 G. Hell & Comp.
 cégjegyzék minden cím-
 kén.
 Készítette díszkötéssel
 Bécsben 1888-ban és
 aranyéremmel a párisi világtaláltságon 1889.
 Minden egyéb gyógy- és tisztító szappan, mely
 gyártmány, a mielőtt szappannal alkalmazták
 használták.
 Kapható minden gyógytárban és hasonló üzletben.
 Nagyban: G. Hell & Comp., Wien I., Kärntner-
 strasse, 10. Magyarországi kirendelt: Tóth József gyógyszer-
 társ, Budapest, Király-u. Theilmayer és K. sz. u.
 utca, Kolozs és Mosor drogueriák, Győr, Széchenyi-
 utca. Helyben minden budap. st. valóságos
 gyógyszerészek városainak minden gyógyszer-
 társban, továbbá a jobb drogueriákban és illatszere-
 kereskedésekben.

Raktár Aradon: G. Földes Kelemen, Halás
 Árpád és Rozsnyay Mátyas gyógyszerész urak-
 nál, Vojtek és Weisz drogueriájában és kapható
 az összes hazai gyógyszer-tárakban. 1886

Ne mulassza el!
 Meglepő szép őszi kalap ujdonságaimat
 kirakataimban vagy üzletemben meg-
 tekinteni.
Állandóan ujdonságok!
 Elősmert jó áruk. Olcsó fix áruk.

Alapított 1860. Állami távbeküldő 213.
MÜNZL
 elsőrendű fehérmű, kalap és ur divat üzlet
 ARAD.
 Állami tisztviselők szállítója. — A cs. és kir. 38.
 gy. ezred tisztikarának szállítója. 171

MESZET!

Minden építő vállalkozó,

kinek kell jó
 jó kiadó
 kömentes

mész, || szép fehér
 mész, || jó köterővel bíró
 mész, || az országban legjobb

mész, || az rendeljen egy próba-waggon meszet
 mész, || **ENGELSTEIN R.**
 mész, || mészgyárosnál Körösbányán.

Tüzifa raktár.

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására adni, hogy

**Nagyvárad-ut 12. sz. alatt
tüzifa, faszén, szerszámfa raktárt
nyitottunk,**

hol mindennemű tüzfát nagyban és kicsinyben árusítunk.

**Gróf Zselénski Róbert
zimbról erdőkezelőségének
aradi tüzifaraktára.**

2228

Értesítés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy **Aradon, Asztalos Sándor-utca 10. szám alatt egy**

**mű- és ürköszörüs, ugy-
szintén aczéláru-üzletet
nyitottam.**

Külföldön szerzett tapasztalataim azon kellemes helyzetbe jutattak, hogy a nagyérdemű közönséget minden tekintetben ki-
elégíthetem.

Becsés pártfogásért esedezik

Turturén Fülöp,
müköszörüs. 3079

Pályázat.

Arad szab. kir. város községi polgári fiúiskolájához három rendes szaktanítói és egy rajztanári állásnak szabályszerű választás útján való betöltése végett ezennel pályázatot hirdetünk. A megválasztandó tanítók közül kettőnek a nyelv- és történettudományi, egy-

nek a mennyiség- és természetudományi szakcsoportból és a rajztanárnak a kellő képesítéssel kell bírniok s azonkívül az egyik nyelvésztől a felsőbb német nyelvre való képesítést is megkívánjuk. Ezen állásokkal a város közönsége részéről egyenkint 1800 korona évi fizetés, 600 korona évi lakbér és a fizetési szabályzatunkban előirt ötödéves (öt) korpótlék és az államtól a miniszteri rendelet értelmében nyerhető fizetés kiegészítési állami segély van egybekapcsolva, mely javadalmazások fejében az alkalmazandók hetenkint legalább is 20—22 tanítási órát, — a rajztanár pedig legalább heti 24 órát kötelesek tanítani. Megjegyezzük, hogy a megválasztandó tanítóknak az ötödéves korpótlékek kiszolgáltatásánál csakis az aradi rendes tanítói működésük vétetik számításba s így a máshol eddig eltöltött szolgálati időnek figyelembe vételére nézve semminemű igényt nem támaszthatnak.

Felhivatnak tehát azon okleveles polgári iskolai tanítók és rajztanárok, kik ezen állások egyikét elnyerni óhajtják, hogy keresztlevelükkel, oklevelükkel, gyakorlati működésükről szóló bizonyítványaikkal és illetőségüket vagy honosságukat igazoló okmányokkal felszerelt és kellő bélyeggel ellátott kérvényüket f. évi szeptember hó 26. napjáig bezárólag Arad szab. kir. város községi iskolaszékéhez címezve beküldjék.

Aradon, 1908. szeptember hó 4.

Varjassy Lajos, Bonts Aurél.
iskolaszéki elnök. iskolaszéki jegyző.

Telefon szám 151.

Nagy
könyvkötészet.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KÖNYVNYOMDÁJA

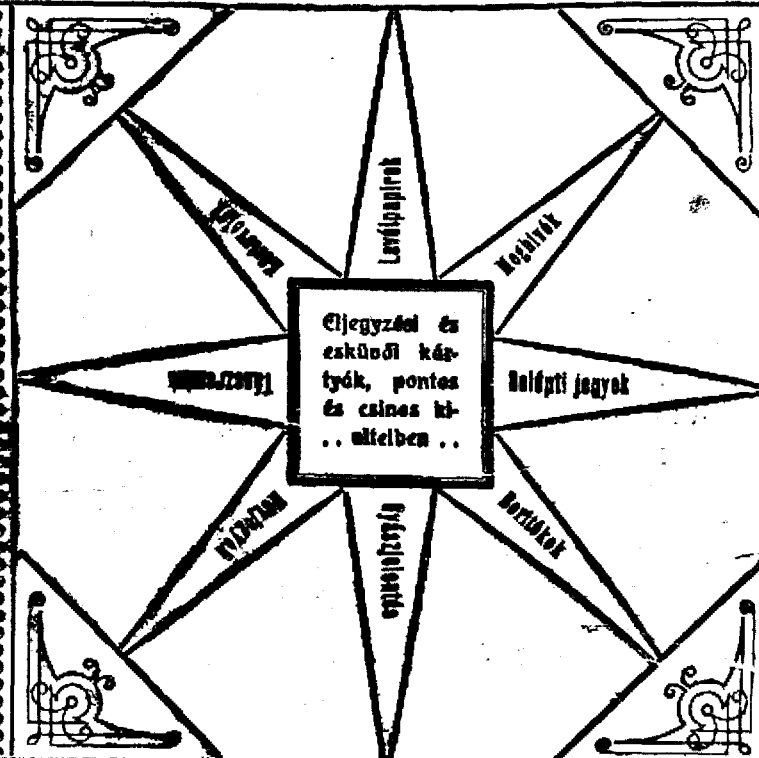
ARADON, JÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Betű-
főmunka

Nyomda
minden berendezett és
a mai kor igényeinek
teljesen megfelelően be-
szerelt

NYOMDÁJÁT.

hol mindennemű nyom-
tatási munkát gyorsan,
pontosan és a legme-
dencebb kivitelben ja-
ványos árban készíttel-
nek el.

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legterjedtebb vidéki politikai napilap.

ELFIZETÉSI ÁRA:

Hejben:
1 évre . . . 24 korona.
1 hátra . . . 2 korona.

Külföldön:
1 évre . . . 28 korona.
1 hátra . . . 2 kor. 40 f.

Előfizetési tábla 100.
Kiadóhivatal " 101.

16 koronáért küldök 40 méter 1^a maradékot!

Ágynemű, (kanavász) Oxforte és flanell, valódi mosható, teljesen hiba nélkül, modern színekben, 6—16 méter hosszú darabokban, utánvét mellett. — Nagyobb rendelésnél 5% engedmény. 5764

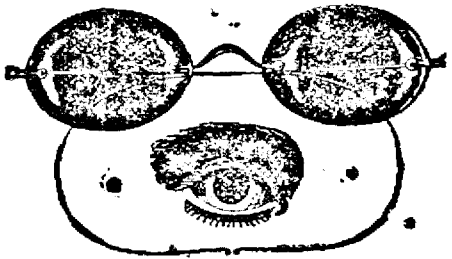
S. Stein, Leinenweberei **Nachod**
in Böhmen.

Elsőrendű látszerész üzlet.

DICK SAMU

órák és látszerész

Arad Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb áron. Raktáron tart mindennemű színházi látszeréket a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnettek, orrcsüptetők és szemüvegek arany, ezüst, nickel és tekenősbéka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben. 2413

Szemüvegek és orrcsüptetők orvosi rendelés szerint azonnal készíttetnek.

Alulírott ajánl:

vad *Riparia Portalis*
oltványokat,

melyek fanemesítésre is alkalmasak, 50—60 ctmtr. hosszúak, közepvastagságuk 6—8 mmtr., ezret 16 koronáért; továbbá:

gyökeres vad oltványokat

negyven koronáért.

Nemesített szőlőoltványokat:

fehér és veres Dinkát, Szlankamenkát, Kreazát, ezret száz koronával, továbbá minden fajta

csemege szőlőt,

ezret kétszáz koronáért. 3032

Kapható:

Ivanicza Zsivánnál,
Verseczen, Pancsovai-utca 41.

Dohány zsineg

kézi készítésű és

szőlő taposó zsákok

elismert legjobb minőségekben

legolcsóbban kapható az

Erdélyi és Bácskai iparú raktár

Reich B. Károly Fiai és Társa

cégnél 2800

Andrassy-tér 8. Verbes ház.

Telefon 649. szám.

Urasági birtok

(3 kat. hold és 204 □-öl) urasági lakóházzal (11 szoba parke-tirozva, vízvezeték, fürdőszoba, világos nagy veranda stb.), istállók, kocsiszin, betonizozott magazin, jégverem, melléképületek, üvegház, szép régi park, kb. $\frac{3}{4}$ holdas szőlőkert, zöldség- és gyümölcsöskert, 3 kiadható kisebb lakóház (minden egy komplexusban) azonnal jutányosan eladó esetleg az egész, értékes lakásberendezéssel együtt. A birtok a faluban fekszik, vasut- és motorállomás mellett; a pontja négyszer vasutközlekedés Temesvárra (kb. félórai ut). Különösen alkalmas magánosok vagy nyugdíjasoknak, nemkülönben kereskedőknek. Ügynökök kerestetnek. Ajánlatok "U. B. 1908." jeligére továbbítás végett Blockner J. hirdető irodájába Sütő-utca 6. sz. Budapest kéretnek. 5308

Nyomdánkban

egy ügyes

kifutó fiu

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Cement

hornyolt cserép

a legjobb fedő anyag. Vizáthatlan!
Örökké tart!

Tégla, Cserép

legjobb minőségben állandóan
raktáron 757

Pollak Sándor

tégla, cserép és cementárú gyárban

Mikalán.

Telefon 5—15.

Vároai iroda: Erzsébet-kört 37., I. em.

Enseignement en
FRANÇAISE
ESPAGNOL
et PORTUGUAISE.

Tous ceux qui veulent participer dans cette course de langue étrangère pour de prix très réduits pourront prendre l'adresse dans l'Administration de cette journal. 3074

Uj hordók

3085 kaphatók
700 litertől 6000 literig
nagyobb mennyiségben

Grill József

kádár mesternél

Világoson.

Könyvkötészetünkben egy ügyes fiu tanulónak

fizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Albert Lajos

épület és butor-asztalos

Petőfi-utca 10. szám.

Elvállal mindennemű

asztalos munkák, bolti berendezések készítését

a legszebb kivitelben a leggyorsabban és mérsékelt árak mellett.

Becses pártfogásért esedezik,

127

tisztelettel

ALBERT LAJOS.

Iskolakönyvek

bekötését

a legjutányosabban eszközli

az

Aradi nyomda részvénytársaság

könyvkötészete.

**Kiadásokról teljesen in-
gyen ad a
kiadóhivatal:**
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozóknak kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Am apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a
kiadóhivatalban:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

Ha az rovátban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánló apró hirdetés 20 szóig 60 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárultató helyein.

Akinek

ismeretség híján

szestárára, szelőre, szelvetőre, sznyelőre, szgédre, szpánra, szaditásra, szulcsára, szinczeliésre, szertőzre,	szulcsára, szgazdasszonyra szszakácsnőre, szszobaleányra, szházi- vagy szirodászolgára, szpénzbeszedőre szhásmesterre, szstb.-re szvan szükségre.
---	--

Aki

vastagsy állást betölteni kíván: legbirtó-
sabban ér cséit, ha az

ARADI KÖZLÖNY
kis hirdetési
rovátát használja.

Keresek

rövid és divatú üzletem részére
egy tisztességes tanuló. Román
nyelv ismerete szükséges. Ifj. Ver-
ner Adolf Ujszentanna. 3088

Eladó

a Pankotai „Bokréta“ hegyen ter-
mett 1891 évi tisztán kezelt bor
kis, nagy és hektoliter mennyiség-
ben. Ifj. Werner Adolf Ujszentanna.
3087

Makzók

magyar és német fordítással és
egyéb diszes, mint egyszerű zsidó
imakönyvek Krausz Paulin könyv-
és papirkereskedésében Arad, szin-
ház-épület. Telefonszám 511. 995

Correpetitornak

vagy egyéb foglalkozásra ajánlko-
zik esti órákra polgárit végzett
fiatalember. Megkeresések „esti
órák“ a kiadóba. 3077

Keresünk azonnali belépésre

egy fiatal, nőtlen, szorgalmas ma-
lomkezelőt két járatu benzín mo-
tor malmunkba állandó alkalma-
zásra, ki a francia kövek kezelését
jól érti. Havi fizetés 20 korona, 4%
a tiszta jövedelemből és teljes ellá-
tás. Románul beszélni okvetlen
megkívántatik, ki a motorkezelést
érti, előnyben részesül. Czim Czig-
ler testvérek, motor malom, Acsuva,
állomás Acsucza. 3053

Szerény igényű

tisztességes, szorgalmas, intelli-
gens árva urileány ajánlkozik idő-
sebb vagy középkorú magányos
izr. urhoz házvezetőnőnek. Gyer-
mekeket is gondoz, a falusi és
pusztai háztartás minden ágában
tökéletesen jártas. Tudakozódní:
Perczel Zsófia, Csanádapátfalva.
3080

Makzók

és izr. imakönyvek nagy választéka.
Irodai kellékek dus készlete. A
végrehajtási novella bejelentési
nyomtatványai kaphatók: Kerpel
Izsó könyvkereskedésében Aradon.
Ugyanott egy nagy Meidingi kály-
ha eladó. 292

Eladó

egy csinos kettős ajtós használt
Wertheim Cassa. Bildhauer, Orczy-
utca 17. 3073

Karisnya-kötőde

Andrássy-tér 20. (Fischer Eliz pa-
lota) A n. é. közönség rendelkezé-
sére áll. 2696

Egy sarkon lévő

jóforgalmu szatócsüzlet más vál-
lalat miatt eladó. Bővebbet a ki-
adóban. 3050

Zucker Berta

prágai zeneconservatoriumi éne-
kesnő még egy pár ének- és zong-
goraórárt elvállal. Lakás Forray-
utca 3. 3046

Egy jó karban lévő

Schutlewort-féle cirokprés és egy
új és ócska ponyva, melylyel a
legnagyobb vaggont le lehet ta-
karni, eladó. Török Jakab, Arad.
3051

Használt

iskolakönyvek az összes intézetek
számára legjobban beszerezhető
Ingusz I. és Fia könyvkereskedésé-
ben Arad, Weitzer János-u. 201

Eladó

a belvárosban egy 2200 koronát
jövedelmező ház. Bővebbet a lap
kiadóhivatalában. 2663

Egy teljesen új piano

jutányos áron eladó Neuman An-
tal zongorakészítőnél, József főher-
ceg-ut 6. szám. 2959

Kivitalnoknő

ki d. u. 6-tól 8-ig szabad idővel
rendelkezik, foglalkozást keres sze-
rény díjazás mellett. 2967

Csemegesző

kisebb-nagyobb mennyiségben kap-
ható Hámory gazdaságnál, Deák
Ferenc-utca 3. 2985

TÖRVÉNYESEN HYGIENIKUS **TÖRVÉNYESEN**
:: VÉDVEI :: VASALÓPASZTA **:: VÉDVEI ::**

Szenzáció találmány, melynek segítségével
bármely szövetnek új látzatot lehet köl-
csönözni. Nélkülözhetetlen asztali-, ág-
és toilette-fehérneműek számára, továbbá
puha (nem keményített) ingeknél, bluzok-
nál, menyasszonyi kelengyőknél; fehér,
valamint szines vászon- és pamutszövet-
öltönyöknél, vitrage-oknál, függönyöknél,
csipkékénél, fátýoloknál stb.

„Hygienikus“ vasaló-paszta
a szövetet tö-
mörre és simulékonyra teszi hasonlóan a
hársonyhoz, a pamutszöveteket pedig ha-
sonlóvá teszi a hollandi vászonhoz. Egy-
formán nagy hatást gyakorol mindenféle
szövetre, vászonra, pamutszövetre, gyapju-
szövetre vagy selyemre.

Fertőtlenítőleg hat!
Mind a fűző-, gyarmatár-, drogériában és hasonló helyeken kapható.

L. CHIOZZA & Co., Cervignano (tengerpart).

5899

Minden jobb üzletben kapható.

Kérjük Braun-féle

„Rózsá-crém“ cipőkenőcsöt,

Eredeti angol rendszer sze-
rűt készíte!

mert az összes forgalomban levő gyártmányok
között a

„Rózsá-crém“

conserválja a lábbelit, ellentétben más készít-
ményekkel, melyek a bőrt kiszáritják és töré-
kenynyé teszik. — Eddig is számtalan szak-
ember elismerésével találkozott.

Egyedüli készítője

Eredeti angol rendszer sze-
rűt készíte!

Braun N. A. Arad.

Ismételadók forduljanak bizalommal hozzám.

Hydraulikus sajtók

Arany érem
Szeged 1899

Arany érem
Budapest 1899

Arany érem
Pozsony 1902

és sok
egyéb
legma-
gasabb
kitünté-
tésekkel

szőlő- és gyümölcsmust sajtólásra
a nagy üzem számára, 2 kitolható kosárral
vagy 1 kosárral.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat
kézihajtásra Herculesnyomórő-szerkezettel, fa-
vagy vastányérral.

Hyümölcs- és szőlő-
őrítők,
bogyózógépeket,
gyümölcs-aszaló-
kézülekeket

hydraulikus sajtóéert.

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb
szerkezetben

Mayfarth Ph. és Ta., Bécs, II,

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben. 2983

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Megrendelések idejekorán kéretnek

FISCHER nagy áruháza

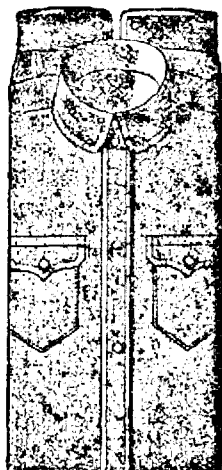
Arad, Szabadság-tér 12. sz.

1101

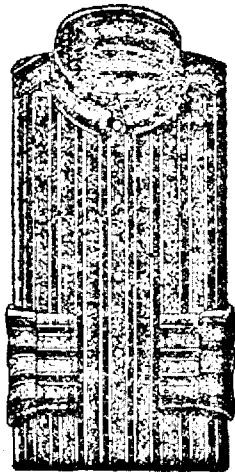
— Elismert legolcsóbb bevásárlási forrás. —

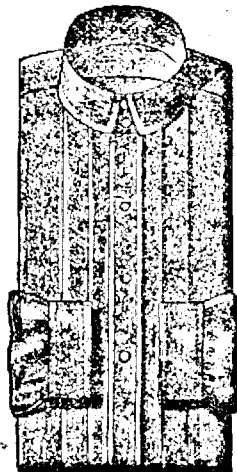
Férfi és fiu nyári ing ferint —.99 kr.

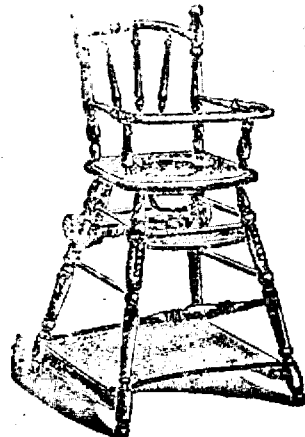
Jó mosó Levantin férfi Sport ing frt. 1.25.

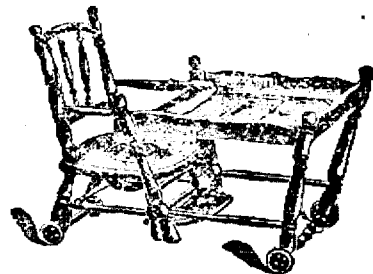
Elegáns divatos francia Batist férfi Sport ing frt. 1.50.

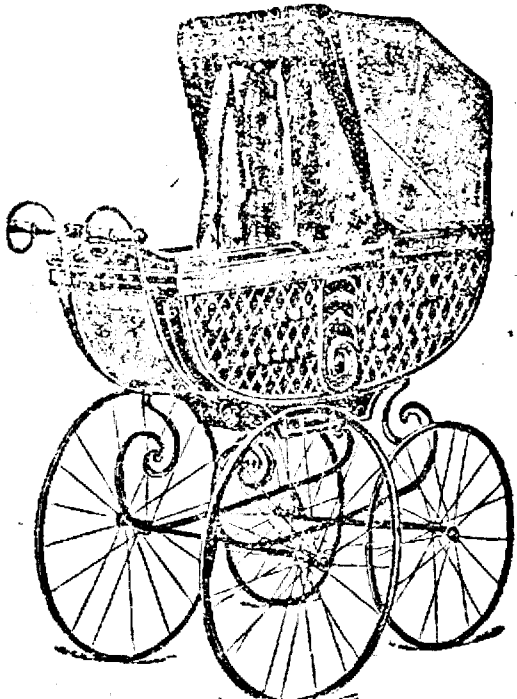
Valódi angol Saphier férfi sport ing frt. 1.75.

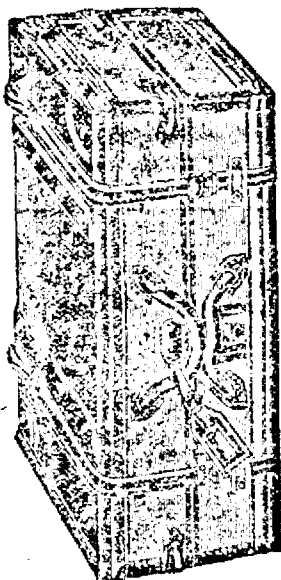
Szabadalmazott gyermek Reformszék. nélkülözhetetlen minden gyermeknél. Ara frt. 6.50, 7.50, 8.50.

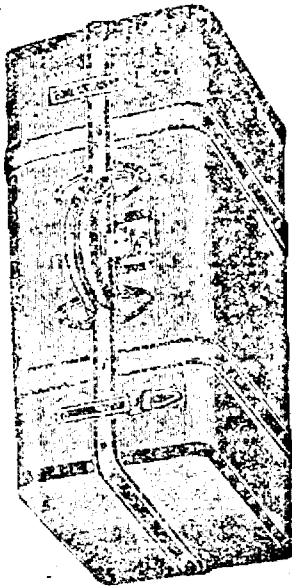
Szabadalmazott gyermek szék. Gumi- és fémkeretű zárszerkezettel. Erős és tartós. Békéscsaba, Aradban fényesen lakkozva, székere seprővel mint fotókucsal és mint látszó asztal átalakítható. Súlya 7 1/2 kg.

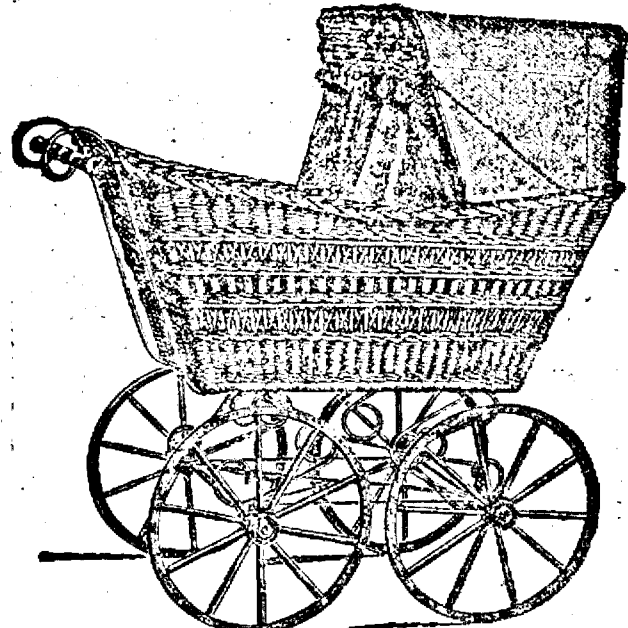
Elegáns Princess Gyermekkosci frt. 15.—, 17.—, 19.—, 25.—, 30.—.

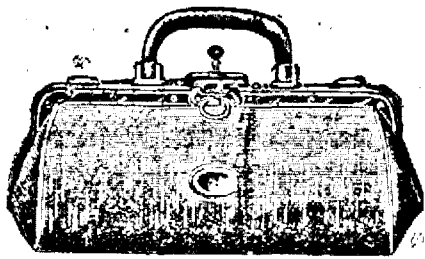
Utazó Börönd, finom vitorlavászonból vagy fekete mübörből frt. 4.50, 5.50, 6.10

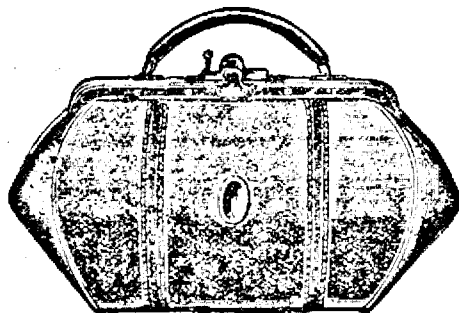
Utazó kefe barna vagy fekete bőr vás. szaból frt. 1.50, 2.50, 3.50 f.

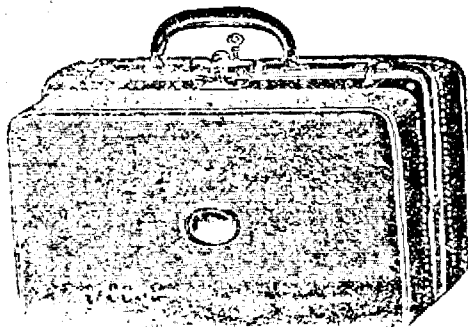
Gyermekkosci nagy választékban frt 5.—, 6.50, 7.50, 8.50.

Kézi aktatáska frt. 2.25, 3.50, 4.50.

Bőr utaztat utazó kézi táska frt. 1.—, 1.25, 1.50, 1.75.

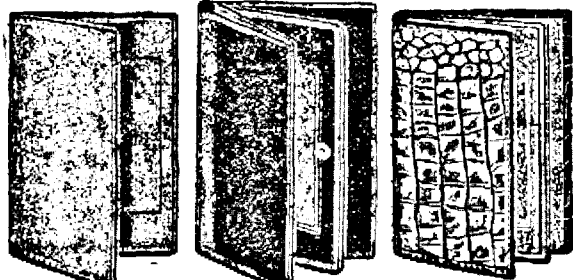
Fekete bőr utazó kézi táska frt. 2.50, 3.50, 4.50, 5.50.

Finom barna, valódi bőr kézi utazótáska elegáns kivitelben frt. 5-től 15-ig.

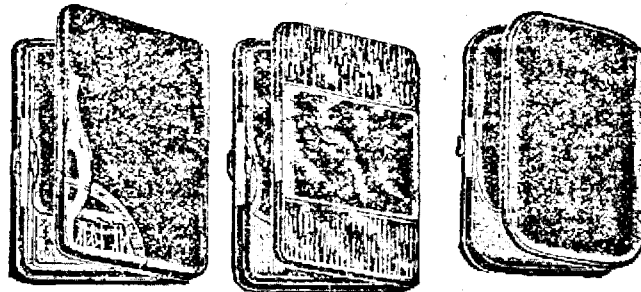
Nagyválaszték női kezítések kákbaufrt. —.50, 1.150, 5.

Zseb névjegy és papir pénztárcák valódi bőrből —.50, —.75 kr., frt. 1.—, 1.50, 2.—

Valódi bőr zsebpénztárcák frt. —.50, —.75, 1.—, 1.50-ig.

Nagy választék valódi bőr cigarettá-, szivar- és dohánytárcákban frt. —.50, —.75, 1.—, 1.50, 2-ig.

Vidéki rendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája. Nyomatott Kurzweil Janos es Társa budapesti festékgárának festékeivel.